

CNPF în comun cu BNM vor elabora un mecanism unic de tranzacționare a VMS

2

Decizii ale Comisiei Naționale a Pieței Financiare

2

Băncile sunt obligate să indice costul total al creditelor

3

Artur Gherman a fost numit în funcția de Președinte al Comisiei Naționale a Pieței Financiare

În funcția de președinte al Comisiei Naționale a Pieței Financiare (CNPF) a fost numit Artur Gherman. Din iulie 2011, el ocupa funcția de vicepreședinte al Consiliului de Administrație al CNPF.

Potrivit Agenției "INFOTAG", Artur Gherman s-a născut pe 26 mai 1964. El este economist, doctor în științe economice.

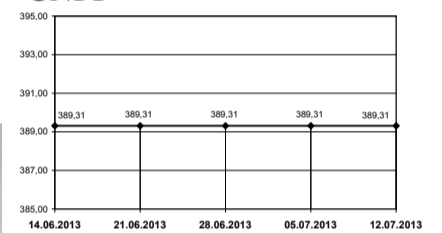
El și-a început cariera în anul 1990. A activat în calitate de director al firmei "Agroservice", consultant al prim-ministrului Mircea Druc, consilier al lui Valeriu Muravschi, fost premier al RM. În 1992 este prim-vice-ministru al Relațiilor Economice Externe al Republicii Moldova. În perioada 1993-1994 – președinte al "Seabeco-Moldova". Din 1998 până în 2001, Gherman a exercitat funcția de președinte al Comisiei de Stat pentru Piața Hârtiilor de Valoare a Moldovei, apoi a fost ales de Parlament în calitate de vicepreședinte al Comisiei Naționale pentru Piața Hârtiilor de Valoare. În 2000-2001 și-a făcut diploma MBA la Institutul Internațional Management Development (IMD), Lausanne, Elveția. Pe lângă posturi de stat, Gherman a activat și în sectorul privat în diferite companii internaționale din Elveția, Rusia, Austria. Pe 8 iulie 2011, Artur Gherman a fost numit de Parlamentul Republicii Moldova în funcția de vicepreședinte al Comisiei Naționale a Pieței Financiare.

Deputații au operat și alte modificări la CNPF. Ei l-au demis din funcția de membru al CNPF pe Mihai Cibotaru, care până în 2011 a ocupat funcția de președinte al CNPF. De asemenea, a fost demis din funcția de vicepreședinte Victor Captari, care a rămas membru al Consiliului de Administrație.

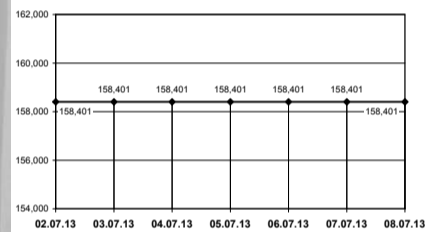
Totodată, Iurie Filip a fost promovată în funcție – de la membru al Consiliului la funcția de vicepreședinte al CNPF. Încă o funcție de vicepreședinte i-a revenit doamnei Nina Dosca. Membru al Consiliului de administrație, de asemenea, este Aurica Doina.

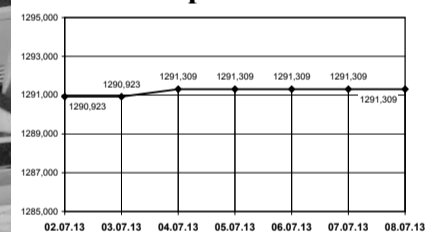
CNPF

Banking Stock Index – InfoMarket

EVM-Composite

Curs valutar
17.07.2013

Valuta	Rata	Cursul
USD	1	12.6332
EUR	1	16.5640
UAH	1	1.5491
RON	1	3.7356
RUB	1	0.3890

Sumarul tranzacțiilor bursiere din săptămâna trecută

Volumul tranzacțiilor bursiere în perioada 08-12 iulie 2013 a constituit 1,17 mil. lei. În total, au fost efectuate 9 tranzacții cu valorile mobiliare a 6 societăți pe acțiuni.

În Secția de Bază a Bursei s-au tranzacționat acțiunile a 3 emitenți: „Banca de Economii” – la prețul de 14,00 lei, „Parcul de autobuze din Bălți” – la prețul de 11,00 lei și „Asito” – la prețul de 12,00 lei.

În Secția Tranzacțiilor Directe au fost înregistrate tranzacții în sumă de 17,9 mii lei. În cadrul licitațiilor cu strigare au fost vândute pachetele de acțiuni „Bucuria” și „Frăție-94” la prețul de 10,00 lei. Prin intermediul ofertei publice pe piața secundară au fost procurate 0,01% din acțiunile companiei de asigurări „Grawe Carat Asigurări” cu 1438,75 lei per acțiune.

Bursa de Valori a Moldovei prestează servicii de consulting în domeniul activității licențiate (bursiere).

Informații la telefonul: 022 27-76-36.

www.moldse.md

Bursa de Valori a Moldovei

FMI: Moldova trebuie să asigure transparența structurii acționarilor sectorului financiar

Declarația a fost făcută de Menno Snel, directorul executiv al Fondului Monetar Internațional pentru Republica Moldova, în cadrul unei întrevederi cu Președintele Republicii Moldova, Nicolae Timofti.

Potrivit serviciului de presă al Președinției, Menno Snel a apreciat drept pozitive tendințele economice din Republica Moldova și a subliniat importanța realizării reformelor structurale în sectoarele energetic și financiar, precum și în învățământ.

Președintele Timofti și-a exprimat satisfacția față de nivelul actual al cooperării dintre Republica Moldova și Fondul Monetar Internațional. „Asistența financiară oferită de FMI a contribuit la dezvoltarea economiei, iar consultările oferite de experții instituției au permis reformarea instituțiilor financiare ale statului”, a spus Nicolae Timofti. Șeful statului a declarat că datorită cooperării cu FMI autoritățile statului au reușit să reducă deficitul bugetar, să mențină sub control inflația și au asigurat stabilitatea financiară. Nicolae Timofti și-a exprimat încrederea că stabilitatea politică din țară va contribui la realizarea unor performanțe economice.

InfoMarket

FIN ACTIV CONSULTING
Licența CNPF RM, Nr.0007/1
EVALUAREA ACȚIUNILOR
Pentru reorganizarea (fuziune, dizmembrare, separare)

- pentru introducerea acțiunilor în calitate de aport în capitalul social;
- pentru răscumpărarea acțiunilor proprii;
- pentru oferta publică.

**022, 21-26-86(85),
fax: 022, 22-88-45,
069102380, 068270011**
MD2004, m.Chișinău, str.Columna, 131
S.A. «FINACTIV-CONSULTING»

Moldpresa®
Tu alegi, noi difuzăm!

CNPF în comun cu BNM vor elabora un mecanism unic de tranzacționare a VMS

Comisia Națională a Pieței Financiare în comun cu Banca Națională a Moldovei urmează să elaboreze un mecanism unic de tranzacționare a Valorilor Mobiliare de Stat (VMS) pentru a stabili regulile pe piață pentru jucători precum băncile comerciale din Republica Moldova.

Vicepreședintele CNPF, Nina Dosca, a precizat că în Republica Moldova situația legată de tranzacționarea valorilor mobiliare de stat e similară cu cea din România, în cadrul seminarului Activitățile și Funcțiile Depozitarului Central de Valori Mobiliare. “Scopul seminarului este de a găsi soluția optimă pentru a dezvolta, fără a distruge ce avem. În depozitarul unic vor fi depozitate VMS și cele corporative sau va fi menținut depozitarul central al Valorilor Mobiliare de Stat la Banca Națională a Moldovei. Trebuie să decidem noi, cei care suntem responsabili de reglementarea sectorului financiar”.

În prezent VMS de până la un an circulă pe piața secundară reglementată de BNM, iar cele cu termenul mai mare de un an pot fi tranzacționate și la Bursa de Valori, pentru care deja a fost elaborat un concept, ce urmează a fi aprobat și implementat. “Seminarul trebuie să ne arate care sunt cele mai bune practici internaționale pentru ca decontările să meargă prin depozitarul central”, a precizat Dosca.

„Vom discuta și cu BNM mecanismul de tranzacționare a valorilor

mobiliare în condițiile în care VMS este un instrument mai mult administrat de BNM. VMS sunt emise de Ministerul Finanțelor, iar licitațiile au loc în fiecare marți cu participarea dealerilor autorizați, care sunt băncile comerciale autorizate”, a mai spus Dosca.

Nu este o directivă care să reglementeze tranzacționarea VMS la bursă. Asupra VMS trebuie să fie aplicate aceleași reguli ca și asupra altor titluri de valori mobiliare.

“Fiecare investitor urmărește profitul, or, el este în drept să decidă unde face plasamentele: în VMS sau în cele corporative. Regulile de tranzacționare a valorilor mobiliare trebuie să fie unice, iar noi trebuie să creăm condițiile necesare ca inves-

torii în valori mobiliare să poată investi”, a explicat Dosca.

“Activitatea de asistență tehnică organizată de către CNPF în cooperare cu Instrumentul pentru Cooperare Tehnică și Schimb de Informații al Comisiei Europene (TAIEX) vizează tematica cu privire la rolul și responsabilitățile depozitarului central, sistemele de compensare-decontare și alte subiecte de reglementare și supraveghere a pieței de capital. Partenerii noștri de dezvoltare sunt reprezentanții Autorității de Supraveghere Financiară din România, care pe parcursul a două zile vor prezenta experiența acumulată și reformele sectoriale promovate în contextul integrării europene a pieței de ca-

pital din România”, a explicat Aurica Doina, membru al Consiliului de Administrație al CNPF.

Experții din România, care se află într-o vizită de lucru în Republica Moldova, au spus că în țara vecină administrarea depozitarului central este încredințată unui consiliu de administrație format din 5 persoane fizice, care efectuează operațiuni de depozitare pentru emitenții de valori mobiliare, operațiuni de registru pentru emitenții de valori mobiliare și operațiuni de compensare-decontare a tranzacțiilor cu valori mobiliare.

“Participanții la sistemul de compensare-decontare și registru accesează și efectuează operațiuni specifice prin intermediul a

doi agenți participanți la sistemul de compensare-decontare și registru autorizați în numele acestora. Agenții participanți trebuie să frecventeze cursurile organizate de depozitarul central și să promoveze testele și examenele profesionale. Iar în cazul în care numărul agenților participanți la sistemul de compensare-decontare și registru autorizați în numele unui participant la sistemul de compensare-decontare și registru scade sub limita prevăzută, depozitarul central va suspenda accesul participantului la sistemul de compensare-decontare și registru până la remedierea situației”, a declarat Sandală Nan, experta din România.

Florin LEVĂNȚICĂ

Decizii ale Comisiei Naționale a Pieței Financiare

La 5 iulie 2013 a avut loc ședința ordinară a Consiliului de administrație al Comisiei Naționale a Pieței Financiare.

Consiliul de administrație a abrogat Ordonanța Comisiei Naționale a Pieței Financiare nr. 57/2-O din 23.11.2007 “Cu privire la suspendarea operațiunilor bancare la conturile curente ale societății pe acțiuni „Proprietar”.

Totodată, a fost avizată înregistrarea de stat a statutelor Asociațiilor de Economii și Împrumut „BANI EXPRES”, „BÎRLĂDENI”, „BRĂVICENI CREDIT”, „BRÎNZEȘII VECHI”, „CIUCIULENI-CREDIT”, „COGĂLNIC”, „COGĂLNICENI CREDIT”, „COSTULENI”, „COȘCALIA”, „COTIUIENII MARI CREDIT”, „CREDITE DIN CORBU”, „CREDITE-DONDUȘENI”, „CUȘMIRCA”, „DOLTU”, „DRODANA”, „ENICHIOI”, „FĂLEȘTII NOI”, „FRUMOASA”, „GHIDULENI”, „HÎRTOPIUL MIC”, „IZVORAȘ-CREDIT”, „LĂRGUȚA”, „LEGENDA”, „MĂNEOILEȘTI”, „MAȘCĂUȚI”, „ONIȘCANI”, „PROMETEU CREDIT”, „PUHĂCENI”, „RECEA”, „RECEA-FIN”, „REZINA CREDIT”, „SLOBOZIA-DUȘCA”, „ȘOLDĂNEȘTI CREDIT”, „TARACLIA DE SALCIE”, „TĂTĂRĂUCA VECHIE”, „TEȚCANI”, „ȚEPILOVA”, „VALEA NISTRULUI”, „VALEA PODULUI”, „ZBEROIA” și „ZGURIȚA” în redacție nouă.

Consiliul de administrație a înregistrat în Registrul de stat al valorilor mobiliare:

– valorile mobiliare plasate la înființarea Societății pe acțiuni „CENTRUL DE CULTURĂ ȘI ARTĂ LUCEAFĂRUL” în sumă de 50.000 lei în număr de 1000 acțiuni ordinare nominative cu VN – 50 lei.

– reducerea capitalului social al Societății pe acțiuni “FABRICA DE CONSERVE DIN GLODENI” cu 10.260.660 lei prin micșorarea valorii nominale a unei acțiuni ordinare nominative de la 10 lei la 5 lei. Capitalul social al societății până la reducerea constituia 20.521.320 lei divizat în 2.052.132 acțiuni ordinare nominative cu VN – 10 lei. Capitalul social al societății după reducere va constitui 10.260.660 lei divizat în 2.052.132 acțiuni ordinare nominative cu VN – 5 lei.

De asemenea, a fost autorizată reorganizarea Societății pe acțiuni “ANCO” prin transformare în societate cu răspundere limitată.

În urma examinării cererilor prezentate, Consiliul de administrație a reperfectat licențele:

– Companiei de Asigurări „VICTORIA ASIGURĂRI” S.A. seria CNPF nr. 000682, eliberată la 16 ianuarie 2009 pentru dreptul de a desfășura activitatea în domeniul asigurărilor (asigurări generale), prin substituirea anexeii la licență cu excluderea adresei de desfășurare a activității licențiate din mun. Chișinău, str. A. Doga, 24;

– Societății de Asigurări – Reasigurări “DONARIS GROUP” S.A. seria CNPF nr. 000657, eliberată la 29 martie 2011 pentru dreptul de a desfășura activitatea în domeniul asigurărilor (asigurări generale), prin substituirea anexeii la licență cu excluderea adresei de desfășurare a activității licențiate din or. Taraclia, str. Lesnaia, 167 și includerea următoarelor adrese de desfășurare a activității licențiate: rnl Anenii-Noi, sat. Puhăceni, str. Colhozului; r-nul Comrat, s. Congaz, str. Sverdlov, 67; r-nul Orhei, s. Peresecina, str. Eminescu, 35; r-nul Taraclia, s. Valea Perjei, str. Cotovschi, 178; r-nul Taraclia, s. Tvardița, str. Lenin, 42.

Prin aprobarea hotărârii și înscrierii protocolare privind aplicarea sistemului bonus-malus la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule, Consiliul de administrație a operat modificări și completări la Regulamentul privind aplicarea sistemului bonus-malus, luând, de asemenea, decizia de a explica participanților profesioniști la piața asigurărilor că, până la funcționarea modului bonus-malus al sistemului automatizat de stat în cauză, aceștia vor aplica modulul bonus-malus în corespundere cu prevederile pct. 10 din Regulamentul aprobat prin Hotărârea Comisiei Naționale a Pieței Financiare nr. 13/2 din 03.04.2008.

În cadrul ședinței s-a decis să fie expediat proiectul Hotărârii Comisiei Naționale a Pieței Financiare cu privire la Regulamentul privind gradualizarea sancțiunilor aplicate

asigurătorului (reasigurătorului) spre avizare autorităților și instituțiilor interesate și Consiliului de experți pe lângă CNPF, în condițiile prevederilor legislației în vigoare.

Consiliul de administrație al CNPF a aprobat și hotărârea prin care se prescrie repetat persoanelor cu funcții de răspundere ale Companiei de asigurări „EUROASIG GRUP” S.A. să prezinte, în termen de 10 zile din momentul intrării în vigoare a hotărârii, următoarele: a) raportul privind marjele de solvabilitate și coeficientul de lichiditate ale asigurătorului (reasigurătorului) cu respectarea normelor legale de solvabilitate, stabilitate financiară și lichiditate și aducerea în concordanță cu normele legale a ratei de solvabilitate la 20.07.2013; b) informația cu privire la inventarierea și conservarea bunurilor și activelor asigurătorului, fiind prescris totodată să prezinte, în termen de 10 zile din momentul intrării în vigoare a hotărârii, următoarele: 1) planul de compensare echitabilă a pretențiilor asigurătorului rămase nesatisfăcute, inclusiv a celor aflate în litigii judiciare; 2) informația privind obligațiile asumate și compensarea pretențiilor nesatisfăcute; 3) raportul auditorului și raportul financiar întocmit conform Standardelor internaționale de raportare financiară pentru anul 2012, precum și publicarea într-o ediție periodică de largă circulație a bilanțului contabil, a raportului privind rezultatele financiare și a raportului auditorului. Conform hotărârii, se mențin măsurile prudențiale aplicate Companiei de asigurări „EUROASIG GRUP” S.A. prin pct. 1 și pct. 2 din Hotărârea Comisiei Naționale a Pieței Financiare nr. 19/1 din 22.04.2013 „Cu privire la deschiderea procedurii de remediere financiară Companiei de asigurări „EUROASIG GRUP” S.A. “, fiind avertizată cu retragerea licențelor în cazul neexecutării hotărârii.

Totodată, Consiliul de administrație al Comisiei Naționale a Pieței Financiare a aprobat Politica de securitate a datelor cu caracter personal, prelucrate în CNPF, remisă Centrului Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal.

Băncile sunt obligate să indice costul total al creditelor

Instituțiile financiare bancare și nebankare se vor supune unor noi condiții privind creditarea persoanelor fizice. Acestea sunt prevăzute în Legea privind contractele de credit pentru consumatori, votată de Parlament vineri în lectura a doua, și vizează modificări privind dobânda, comisioanele și rezilierea înainte de termen a contractelor.

Potrivit legii, clienții instituțiilor financiare vor beneficia de o serie de drepturi chiar din faza precontractuală. Clientul va primi de la funcționarul băncii sau organizației nebankare un formular standardizat care să cuprindă detaliile importante ale acestuia, precum rata dobânzii aferente creditului, fixă și/sau flotantă, modalitatea de calcul a dobânzii (formula de calcul și transparența acesteia), informații privind orice costuri incluse în costul total al creditului (comisioane, procente de deservire etc.), dobânda aferentă creditului și dobânda anuală efectivă, durata contractului de credit, prețul actual și valoarea oricărei plăți în avans; valoarea totală plătită de către consumator și valoarea ratelor. Astfel, potențialul client are posibilitatea să analizeze cu atenție costurile creditelor oferite de fiecare instituție în parte și să compare mai multe oferte înainte de a lua decizia. Domeniul de aplicare a legii se extinde inclusiv la tipurile de contracte precum cele garantate prin ipotecă, închirierea și leasingul, contractele sub forma unei facilități de tip descoperit de cont "overdraft".

Clientul va cunoaște detaliile contractului cu 15 zile înainte de semnare. Toate instituțiile de creditare vor fi obligate să se conformeze cerințelor de dezvăluire a informa-

ției privind produsele financiare și să asigure plasarea pe pagina web oficială a unui calculator ce determină costul total al creditului. Conform noilor prevederi, reprezentanții băncilor comerciale vor trebui să acorde toate informațiile necesare despre prevederile contractelor în vederea acordării creditelor de consum cu cel puțin 15 zile înainte de semnarea contractului. În plus, clientul va primi și proiectul contractului de credit, pentru a studia clauzele contractuale înainte de a solicita împrumutul.

De asemenea, clientul are dreptul rambursării anticipate a creditului, fără ca acesta să fie condiționat de anumite plăți sau număr de rate. Totuși, creditorul este în drept să solicite și el o compensație rezonabilă și justificată pentru costurile aferente rambursării creditului. Dacă perioada de timp dintre rambursarea anticipată și rezilierea contractului este mai mare de un an, consumatorul va achita 0,5% din mărimea creditului și 1%, în cazul în care perioada este mai mică de un an.

O altă prevedere importantă pentru debitor este că instituțiile de

creditare nu au dreptul să modifice unilateral dobânzile aferente creditului sau să introducă noi taxe, comisioane, tarife sau alte costuri aferente contractului, fără acordul în scris al consumatorului. În acest sens, documentul interzice următoarele plăți și comisioane: majorarea comisioanelor și tarifelor cu excepția celor impuse de legislație, introducerea și perceperea de noi taxe decât cele prevăzute în contract, comision de depunere a numerarului pentru plata ratei de credit, comision pentru sumele retrase din credite, alte tarife și costuri atunci când consumatorul dorește schimbarea datei de scadență a ratelor, cât și la solicitarea garanțiilor.

Potrivit proiectului, clientul are dreptul să se retragă nemotivat din contractul de credit în termen de 14 zile calendaristice, dar cu condiția de notificare. În acest caz, dacă se reușește utilizarea anumitor sume de bani în acest timp, clientul este obligat să ramburseze suma și costurile băncii suportate în această perioadă.

Lilia PLATON

Parlamentul a ratificat Acordul cu BEI privind acordarea unui credit în valoare de 150 mil. de euro pentru reconstrucția drumurilor naționale

Acordul respectiv a fost semnat de către prim-ministrul Republicii Moldova, Iurie Leancă și vicepreședintele Băncii Europene de Investiții, Wilhelm Molterer.

După cum a menționat ministrul adjunct de Finanțe, Victor Barbăneagră, creditul va fi acordat pentru 15 ani cu perioadă de grație de 5 ani. Dobânda va fi stabilită pentru fiecare tranșă separat. Comisionul unic este de 50 mii euro.

Proiectul urmează să fie implementat până la finele anului 2018, acesta urmând să fie realizat de ministerul Transportului și Infrastructurii Drumurilor prin intermediul Administrației de stat a drumurilor. Anterior Wilhelm Molterer a menționat că semnarea acordului este crucială pentru transportul transfrontalier și multi-modal și va contribui la o mai bună integrare a Republicii Moldova în Uniunea Europeană, grație sprijinului acordat dezvoltării infrastructurii de transport a Moldovei la frontiera cu România și îmbunătățirii legăturilor de transport cu singurul port al Moldovei – Portul Internațional Giurgiulești pe Dunăre.

Creditul va îmbunătăți cele mai importante condiții pentru transportul din Moldova, va permite creșterea securității transportului pe drumurile principale ale țării prin reabilitarea și modernizarea unor sectoare de magistrală și construcția drumurilor de ocolire. În cadrul proiectului cu o valoare totală de 300 mil. euro finanțat împreună cu BERD se planifică construcția traseului Chișinău – Giurgiulești, sectoare de drum de ocolire în Comrat și Slobozia Mare și un segment de drum Porumbeni – Cimișlia, construcția drumului de

ocolire în Chișinău pe traseul Chișinău – Leușeni – România și Chișinău – Dubăsari – Poltava, reparația drumului Bălți – Sărăteni, Bălți – Fălești – Dubăsari – Poltava, Hânțești – Leova – Cahul – Slobozia Mare, Hânțești – Lăpușna, Soroca – Arioncești etc.

BEI a acordat anterior Moldovei două credite în valoare de 105 mil. de euro. În total BEI a acordat Moldovei împrumuturi în valoare de 432 mil. de euro, inclusiv împrumutul actual.

Republica Moldova și FMI vor iniția la toamnă negocierile asupra unui nou program de finanțare

Asupra acestui fapt au convenit Directorul executiv al Fondului Monetar Internațional, Menno Snel, la o întrevedere cu prim-ministrul Iurie Leancă.

Premierul Iurie Leancă a anunțat că în acest sens a fost creat un grup de lucru, din care fac parte reprezentanți ai ministerelor Finanțelor, Economiei și ai cabinetului său, care lucrează asupra noului program cu FMI.

Iurie Leancă l-a mai informat pe directorul FMI despre faptul că Republica Moldova a înregistrat în primele luni ale anului o creștere economică de 3,5%. „Obiectivele Guvernului coincid cu ale FMI: să asigurăm stabilitatea macroeconomică și o dezvoltare durabilă a țării. În acest sens, ne propunem să continuăm cooperarea eficientă cu FMI, asigurând previzibilitatea necesară pentru un dialog constructiv”, a spus prim-ministrul. Menno Snel a spus că FMI urmărește menținerea stabilității macroeconomice și promovarea reformelor care să asigure o creștere economică în Republica Moldova.

InfoMarket

Telefonul de încredere

Telefonul de încredere a fost creat în scopul concilierii mai eficiente cu societatea civilă în direcția prevenirii cauzelor de abuz în serviciu comise anterior sau în prezent de către angajații **Comisiei Naționale a Pieței Financiare**, precum și de către participanții profesioniști la piața valorilor mobiliare, la piața asigurărilor și sectorul plasamente colective și microfinanțare. Examinarea mesajelor și luarea măsurilor, în conformitate cu Legislația Republicii Moldova, sunt garantate.

Telefonul de încredere: (+373 22) 859-405. E-mail: info@cnpf.md

ASIGURĂRILE ÎN ȘTIRI

În primul semestru curent, cel mai pomenit brand în domeniul asigurărilor din Moldova a fost ASITO

Potrivit unei analize a agenției InfoMarket, care prezintă ratingul celor mai publicate branduri în presa scrisă și cea on-line, în aceste mijloace de informare brandul ASITO a fost amintit de 153 de ori, inclusiv de 16 ori cu scop publicitar.

Acesta este urmat de: Moldasig (108, inclusiv 5 – publicitate); Grawe Carat Asigurari (100/7); Moldcargo (97,1 – publicitate); Donaris Group (87/6); Klassika Asigurari (36/1). În rezultatul primului semestru 2012 lideri ai ratingului au fost ASITO (135/4); Moldasig (134/7); Grawe Carat Asigurari (53/2); Donaris Group (50/8); Moldcargo (39/1). În primul semestru 2011, lideri ai ratingului au fost ASITO (61/10), Grawe Carat Asigurari (50/12); Moldasig (48/5); Donaris Group (30/5); Moldcargo (25/1). În ratingul pentru prima jumătate a anului curent au fost incluse 64 de branduri ale companiilor de asigurări. (Ratingul integral pentru primele șase luni curent poate fi comandat la telefonul 069119100).

InfoMarket

Stimate acționar "Bancii de Economii" S.A.!

Societatea pe acțiuni Banca de Economii S.A. cu sediul în mun. Chișinău, str. Columna nr. 115, Vă aduce la cunoștință, că la data de 02 august 2013, în baza hotărârii Consiliului Băncii din 15 iulie 2013, se convoacă Adunarea Generală Extraordinară a Acționarilor Băncii, pe adresa: mun. Chișinău, str. Columna nr. 115. Modul desfășurării Adunării – prin corespondență. Începutul Adunării – ora 11:00.

ORDINEA DE ZI:

1) Cu privire la majorarea capitalului social al Băncii prin efectuarea emisiunii suplimentare închise de acțiuni.

Lista acționarilor cu drept de participare la Adunarea Generală Extraordinară a Acționarilor Băncii de Economii S.A. prin corespondență este întocmită conform situației din 16 iulie 2013. Modificările în lista acționarilor se vor efectua în conformitate cu legislația în vigoare.

Buletinul de vot completat poate fi prezentat personal sau prin poșta la Oficiul Central al Băncii pe adresa: MD-2012, mun. Chișinău, str. Columna nr. 115, (biroul nr. 27). Transmiterea buletinului prin fax nu se acceptă. Termenul limită de returnare a buletinului de vot completat – până la 02.08.2013, ora 11:00.

Cu materialele pentru ordinea de zi a Adunării Generale Extraordinare a Acționarilor Băncii de Economii S.A. prin corespondență, veți avea posibilitatea de a vă familiariza, începând cu data de 23 iulie 2013, zilnic între orele 09:00 – 17:00, cu excepția zilelor de odihnă, în Oficiul Central al Băncii, pe adresa: mun. Chișinău, str. Columna nr. 115.

Rezultatul votului va fi adus la cunoștința acționarilor prin publicarea informației în organul de presă și termenul stabilit de Statutul Băncii.

În conformitate cu prevederile art. 29 alin. 1 lit. a) a Legii privind societățile pe acțiuni nr. 1134-XIII din 02.04.1997, Banca de Economii S.A. reamintește acționarilor despre necesitatea actualizării datelor personale la Registratorul Independent al Băncii de Economii S.A.

Coordonatele Registratorului Independent al Băncii: „Registrul-F” S.A., mun. Chișinău, str. Mitropolit Varlaam 65 (în incinta „Moldagroconstrucția” S.A. (bir. 333,335,337 – et. 3), tel.: 022 22- 99-13.

Relații la telefon: 022 218 026

CAPITAL Market

Publicație bilingvă a CNPF

INDICE DE ABONAMENT:

Moldpres: 67770
Poșta Moldovei: PM21700
EDITOR: CAPITAL MARKET Î.S.

Nr. de înregistrare:
1003600114204, 27 octombrie 2003
FONDATOR: COMISIA NAȚIONALĂ A PIEȚEI FINANCIARE

CONSILIUL DE ADMINISTRAȚIE:
Președinte: Iurie FILIP,
Elena VASILACHE, Eugeniu VIȚU,
Zoia TULBURE, Nadejda FILIP.

REDACTOR-ŞEF:

Ghenadie TUDOREANU
Tel.: /373 22/ 229-445
REDACTOR-ŞEF ADJUNCT:
Tatiana SOLONARI
Tel.: /373 22/ 229-335

Recepționarea anunțurilor și rapoartelor anuale:

capital@market.md, ziarulcm@gmail.com
TEL.: /373 22/ 22-12-87, 22-77-58
FAX: /373 22/ 22-05-03

ADRESA REDACȚIEI:

Str. Vasile Alecsandri, 115
(Colț cu bd. Ștefan cel Mare)
CONT BANCAR: 225139437,
c/ 1003600114204,
BC "Eximbank - Gruppo Veneto Banca", S.A.,
fil.11, Chișinău, BIC EXMMMD22436

În ziar au fost utilizate știrile agenției «Moldpres» și «InfoMarket»
Articolele marcate cu semnul ■ reprezintă publicitate.
Orice articol publicat în "Capital Market" reflectă punctul de vedere al semnatarului, care nu neapărat coincide cu cel al redacției. Republicarea textelor și imaginilor se permite doar cu acordul scris al publicației.

Tipar: Tipografia PRAG 3

Brokerul – consilier al clientului sau “prieten” al asiguratorului

Există a treia opțiune?

Ultimele date ale Comisiei Naționale a Pieței Financiare arată că intermediarilor în asigurări le revine o cotă de 29 la sută din totalul primelor brute subscrise. Brokerii de asigurare din Republica Moldova au subscris prime în valoare de circa 4,2 mil. EUR (68 mil. MDL) în primele 3 luni ale acestui an, ceea ce este cu 8 puncte procentuale mai mult comparativ cu perioada similară din 2012. Avem tendința să credem că cifrele arată realitatea, însă nu întotdeauna aceasta poate fi întrevăzută clar, mai ales dacă vorbim despre relația dintre anumite elemente ale unui proces. De această dată ne-am propus să înțelegem care este relația brokeri-asiguratori și viceversa, mai ales că în ultima perioadă tot mai mulți brokeri se declară nemulțumiți de anumite companii de asigurări, iar companiile de asigurări deseori nu operează cu cele mai bune calificative la adresa brokerilor. Am adresat o serie de întrebări atât reprezentanților companiilor de brokeraj, cât și ai celor de asigurări. Și dacă brokerii “ardeau de nerăbdare” să-și expună părerea, atunci companiile de asigurări s-au arătat mai puțin interesate de subiect, astfel că din 4 companii cărora le-am solicitat părerea, a dat curs inițiativei doar una. O fi și acesta un indicator?

Anton Caba, președintele Asociației Brokerilor de Asigurare-Reasigurare susține că relația broker-asigurator este la moment, din punctul său de vedere, una instabilă, fiind direct proporțională cu loialitatea demonstrată de ambii parteneri, volumul primelor intermediare, acuratețea gestionării clienților etc. Așadar, calificativul cel mai potrivit ar fi “satisfăcătoare”.

„Parteneriatele durabile pe piața de asigurări autohtonă practic sunt imposibile din motive lesne de înțeles. Se schimbă top managementul, se schimbă patronii, se mai schimbă viziunea despre profitabilitatea colaborării cu brokerii și multe altele. Pentru a putea solidifica relația broker-asigurator este nevoie de timp. Aici mă refer la timpul în care ambii își respectă angajamentele, fără schimbări extreme la nivelul politicii de underwriting, politicii de reasigurare, politicii de gestionare a dosarelor de daună, politicii de marketing, și să nu uităm că activitatea de intermediere este oficializată de 5 ani, timp insuficient pentru a crea parteneriate durabile. Lipsa încrederii în seriozitatea brokerilor pe de o parte, cât și seriozitatea păstrării angajamentelor din partea asiguratorilor pe de altă parte îi face pe ambii vulnerabili” crede Caba.

Potrivit lui, prestația companiilor de brokeraj în ultimul timp este simțită pe piață. Brokerii au ajuns să intermedieze volume considerabile, acestora revenindu-le 1/3 din piață. Unele companii de asigurări au avut o prestație mai slabă în această jumătate de an, comparativ cu anul trecut, pe când alții și-au întărit pozițiile. Este un fenomen firesc, reieșind din mișcările care au loc pe piața financiară.

Fiind întrebat dacă în ultimii 2 ani a evoluat sau viceversa relația brokeri-asiguratori, Caba a menționat: “Eu cred că a evoluat cu unele excepții. Dorința de a-și mări cota de piață a asiguratorilor a fost enzima evoluției acestei relații pe unele

segmente (leasing). Pe alte segmente, acest parteneriat pur și simplu a dispărut (bank assurance)”.

Potrivit lui Caba, este de datorita brokerului să fie umărul de sprijin al clientului în momentul producerii cazului asigurat. Dacă reușește să-și facă meseria cu onestitate, este un lucru bun. În domeniul asigurărilor din Republica Moldova, problema este de altă natură. Am să o explic printr-o frază: “Totul e bine atâta timp cât e bine”.

Ca asociație profesională, suntem omniprezenți la evenimentele ce țin de brokerajul în asigurări, avem punctul nostru comun de vedere și luăm atitudine promptă la orice tentativă de subminare a rolului intermediarului în asigurări. Nu putem răspunde pentru toți brokerii de pe piață, cert este că membrii asociației noastre (ABAR) se manifestă corect pe piață, fără a încălca codul nostru deontologic.

“Din punctul meu de vedere, legislația permite astăzi brokerilor să se dezvolte. Nu văd impedimente majore la acest capitol. Regulile de joc pe care și le construiesc brokerii cu asiguratorii îi privește personal, atâta timp cât nu se înregistrează tandemuri care denaturează rolul brokerului în asigurări, afectând piața în întregime”, a conchis Anton Caba.

Veaceslav Cernica, director executiv BAR „Ervax” menționează că asiguratorii doresc să-i înlăture pe brokeri de pe anumite segmente ale pieței și acest lucru poate fi explicat. Brokerii sunt un client pentru asiguratori, iar aceștia uită de corectitudine în fuga după profitul pe care îl cer acționarilor. Astfel, în contractele de asigurare CASCO, de exemplu, se regăsesc clauze care prevăd că clientul nu poate să depășească cu mai mult de 20 de km la oră viteza stabilită și altele, care asigură clientul doar dacă acesta respectă cu strictețe regulile de circulație. Or asta nu este corect.

Un alt exemplu ar fi cel al contractelor de asigurare medicală la plecarea peste hotare unde asigurată asistență medicală doar pen-

tru cazurile de accidente, nu și ale bolilor deja existente. În asemenea situații, brokerii o iau „peste cap” atât de la asigurați care nu sunt de acord cu asemenea clauze, dar și de la compania de asigurare care este nemulțumită de faptul că ești de partea clientului.

În general, brokerii care încearcă să-și facă corect lucrul și demonstrează prea mult activism în a fi corecți sunt declarați persona non grata de către unele companii de asigurări.

Personal am avut cazuri în care am apărat clientul până la urmă, dar am încetat să mai lucrez cu compania de asigurări.

Veaceslav Gamurari, Directorul Executiv al B.A.R. “COVE-RINS”

“Până la un parteneriat durabil între brokeri și asiguratori mai este o cale lungă de parcurs. Dar trebuie să recunoșc că există anumite premise timide, pentru a afirma că s-au stabilit anumite relații între unii asiguratori și brokeri. Relații serioase, bazate pe o totală încredere, apreciere profesională și respect colegial – se întâlnesc extrem de rar. Astfel, la general, pe piața locală de asigurări relația între asigurator și broker este cea de concurență, și nu una de parteneriat. Pentru a se stabili niște relații durabile dintre asiguratori și brokeri e nevoie de mai mult profesionalism, onestitate, transparență, respect față de munca celuilalt, criterii ce ar genera la rândul lor încredere față de partenerul de business”, susține Gamurari.

Întrebat cum caracterizează prestația companiilor de brokeraj, dar și cea a companiilor de asigurări, Gamurari a calificat acest subiect ca fiind “o temă dureroasă. Mai întâi de toate aș menționa că pe piață activează un număr extrem de mic de brokeri veritabili. Majoritatea firmelor ce poartă denumirea de broker de asigurare-reasigurare prestează servicii de agent de asigurare, deținând contracte de

mandat cu asiguratorii în lipsa unui contract identic semnat cu clientul său, care este și consumatorul produselor și serviciilor de asigurare. Marea majoritate a acestora activează doar pe segmentele RCA, Carte Verde, Autocasco, și nu prestează servicii caracteristice unui broker de asigurare autentic, nu lucrează cu riscuri serioase, specifice, fapt ce ar contribui la o creștere profesională. Unii mai consideră până azi că rolul principal al unui broker este de a prezenta clientului câteva oferte, și din cele mai ieftine. Servicii de consulting, inspecții de risc, servicii de intermediere în reasigurări, plasarea unor riscuri mai complicate și complexe, cum ar fi asigurări de răspunderi specifice, riscuri tehnice, riscuri din agricultură ș. a., sunt prestate maxim de 3 companii de brokeraj”, opinează Gamurari.

Potrivit lui, anume din acest motiv prestația brokerilor la general este încă una modestă, în mod special la capitolul calitatea serviciilor prestate și spectrul serviciilor acordate. “Un moment negativ este și existența unui număr mare de pseudo-brokeri – societăți afiliate unor companii de asigurări. Cu părere de rău mulți brokeri în goana după câștig rapid, la fel ca și unii asiguratori, au intrat în diverse scheme și „proiecte”, generând urmări nefaste pentru unii operatori, fapt ce a influențat negativ imaginea brokerajului autohton. Ca și în cazul asiguratorilor, se atestă o concentrare a businessului, se evidențiază un grup de lideri, astfel primelor zece societăți de brokeraj din top le revine circa 50% din totalul primelor intermediare de piața de brokeraj”, este de părere Gamurari.

Veaceslav Gamurari susține referitor la asiguratori: în mare parte nu se observă o creștere a profesionalismului colaboratorilor societăților de asigurare, asta deoarece piața locală de asigurări e formată în proporție de 43% din asigurări auto obligatorii, conform rezultatelor anului 2012. “Despre ce creștere a profesionalismului și obținerea deprinderilor noi poate fi vorba, dacă colaboratorii asiguratorilor, și cei a brokerilor, din an în an lucrează cu riscuri de același gen, folosind aceleași practici, fără a obține deprinderi noi? Piața duce lipsă de personal calificat și experimentat. Gama produselor de asigurare e slab diversificată, și aceste produse de fapt sunt aproape identice la toți asiguratorii. Diferența dintre asiguratori o face doar stilul de abordare a clientului la etapa de regularizare a daunei”, a declarat Gamurari.

Potrivit sursei citate, e regretabil și cel puțin straniu să auzi de la asiguratorii din top 5 că asigurarea unei nave cu grâu este un risc exotic, la fel fiind calificată și o răspundere civilă generală cu o limită de răspundere de 100 mii euro. Mai există ciudățeni din domeniul underwritingului, când nu sunt preluate riscuri la limite de răspundere adecvate, cu posibilitate de a fi plasate în reasigurare de către broker, în schimb lejer sunt acceptate Porsche de peste o sută de mii de euro la tarife reduse și cu condiția neaplicării francizei. Contractele de asigurare ale unor asiguratori nu corespund cerințelor ce trebuie să le întrunească un contract de asi-

gurare, în ceea ce ține de forma și conținutul acestuia. Deseori se întâlnesc noțiuni și prevederi inexacte sau eronate din punct de vedere juridic.

“Există cazuri când este problematic de a plasa anumite riscuri din motivul că compania de asigurări nu dispune de experiență de lucru cu asemenea riscuri și nu preia riscul nici în situația când brokerul vine cu o soluție de reasigurare. Cu părere de rău, atât asiguratorii cât și brokerii pierd destul de mult business și din alt motiv – din cauza abordării bazate pe orgolii, supărări personale, și nu a unei mentalități pragmatice de business. Ați auzit de vreo co-asigurare sau co-brokeraj pe piața de asigurări din Republica Moldova? La fel e problematică și formarea unui pool de asigurare pentru acoperirea unor riscuri specifice. Există segmente nevalorificate, pătrunderea care le permite asiguratorilor și brokerilor să-și sporească afacerile, dar anume neîncrederea și mentalitatea „individualistă” a operatorilor nu le permite acest lucru”, susține Gamurari.

Veaceslav Gamurari a declarat că nu vede schimbări radicale, nici spre bine, nici spre mai rău la capitolul relației dintre brokeri și asiguratori. La unii, relațiile au degradat, la alții au rămas stabile. Anumiți asiguratori colaborează cu anumiți brokeri, reieșind din stilul, scopurile, viziunile lor, confirmând zicala – cine se aseamănă, se atrage.

S-au creat anumite “alianțe”, când anumiți asiguratori colaborează în exclusivitate cu anumiți brokeri, și viceversa.

“Compania noastră colaborează mai activ cu 5 societăți de asigurare autohtone. Cu unele din acestea, relațiile au fost stabilite încă din 2005, și sper să fie cel puțin la fel de echilibrate și în continuare. Se pare că suntem unicul broker pe piață care nu și-a schimbat partenerii de afaceri de-a lungul mai multor ani de activitate și menține un business stabil cu acești asiguratori. Ne-am stabilit relații de afaceri cu colegii noștri asiguratori, bazându-ne pe un șir de criterii importante pentru noi, cum ar fi: stabilitatea financiară, reputația, profesionalismul colaboratorilor asiguratorului, existența unei politici de reasigurare, gama produselor de asigurare propusă, modul de abordare a clientului la diferite etape a procesului de asigurare, și nu în ultimul rând – viziunea și atitudinea față de instituția brokerului”, analizează Gamurari.

Potrivit lui, să fii consilierul clientului la toate etapele procesului de asigurare și contractului de asigurare intermediat este unul dintre neajunsurile unui broker. După cum am menționat anterior, ne-am stabilit relații bune cu anumiți asiguratori, și aceste relații se mențin datorită abordării corecte a clienților noștri, atât la faza de plasare a riscurilor, cât și la cea de regularizare a daunei. Timp de 8 ani de activitate, n-am avut niciun caz de refuz neîntemeiat, sau vreun caz care să ajungă în instanță, și acest fapt denotă că ne-am ales corect partenerii de afaceri.

“Brokerii au un rol important pentru o asemenea piață cum este cea din RM, în mod special în ceea ce ține de promovarea instituției asiguratorilor, implicare activă în procesul dezvoltării culturii financiare a cetățenilor. Asta deoarece nivelul conștientizării de a apela la protecție prin asigurarea populației și businessului autohton este extrem de jos. Brokerul are menirea să identifice riscurile la care e supus clientul său, să-i ofere soluții reale pentru protejarea intereselor

patrimoniale ale acestuia. Pe de altă parte, fiind un profesionist și vânzător de riscuri și parte a unei relații de business, brokerul contribuie la procesul de achiziție, selectând și furnizând riscuri rentabile asigurătorului. Un broker autentic și veritabil are menirea de a contribui la stabilirea unui echilibru dintre interesele asigurătorului și asigurătorului, opinează sursa citată.

Potrivit lui Gamurari, reieșind din faptul că nu prea avem brokeri pe piață, asigurătorilor le este dificil de a aprecia. Dar chiar și în cazul brokerilor autentici cu experiență, majoritatea asigurătorilor încă nu apreciază pe deplin și la justa valoare competența, experiența brokerilor veritabili, la fel nu conștientizează posibilitățile reale de a-și spori afacerile colaborând cu aceștia.

„Îmi displace faptul că asigurătorii deseori pun pe același cântar toți brokerii, fără a face diferențe. Mai există încă ceva deranjant, și anume faptul că asigurătorii preferă să-i facă responsabili pe brokeri pentru anumite deficiențe și probleme, când în realitate generatorii ai acestor probleme sunt chiar asigurătorii. Recunosc că activitatea unor brokeri a creat probleme anumitor asigurători, dar repet, totul a început de la faptul că aceiași asigurători le-au creat anumite condiții și le-au permis să facă ceea ce acești brokeri au făcut. Deci ar fi bine ca cineva să mai scape și de bărnele din ochii proprii”, analizează Gamurari.

Întrebat dacă legislația în vigoare ar necesita anumite modificări pentru a optimiza raporturile dintre brokeri și asigurători sau totul depinde de regulile create în procesul de lucru de către asigurători și brokeri, Gamurari a menționat că respectul, încrederea și normele deontologice nu pot fi impuse prin norme legale. Operatorii industriei asigurărilor – asigurătorii și brokerii trebuie să fie conștienți de necesitatea stabilirii unor relații de parteneriat stabile, bazate pe încredere, transparență, colegialitate și loialitate.

Alexandru Zgardan, președintele companiei de asigurări „Garantiya” relevă că parteneriatul între brokeri și asigurători este un element indispensabil pentru dezvoltarea pieței de asigurări în orice țară. Este ideal când parteneriatele sunt bazate pe un istoric de colaborare de lungă durată, pe o grijă rezonabilă față de asigurați, pe o procedură rapidă și eficientă de despăgubire, dar evident, adesea brokerii cooperează cu asigurătorii mai mult din interese mai înguste și de scurtă durată. Uneori acest parteneriat este bazat pe un fundament cam subred și care stă la limita moralului sau legii chiar uneori.

„Eu consider că doar obiectivele de lungă durată pot aduce beneficii tuturor părților implicate în parteneriatul dat. Piața duce lipsă de

comportament corect, legal chiar, uneori, din partea părților implicate în proces. În plus, consider că brokerii, cât și companiile uită de triunghiul marketing-ului în activitatea lor de zi cu zi – în afară de preț, mai există calitatea și viteza deservirii, care foarte des sunt ignorate total la promovarea produselor. Atunci când concurența se reduce la vinderea produselor la prețuri de dumping și la acordarea de reduceri, adesea mai puțin legale, care pe termen lung duc la rezultate proaste pentru toată piața în general, și se ignoră componenta de despăgubire rapidă și echitabilă, este evident că e mult loc pentru a schimba situația existentă astăzi”, crede Zgardan.

Potrivit sursei citate, prestația atât a companiilor de brokeraj, cât și a companiilor de asigurări lasă de dorit. În ultimul timp poate fi observat un extremism în relația dintre aceste două părți și orice extremism va cauza o reacție de răspuns în partea opusă. De aceea este nevoie de găsit calea, care ar fi benefică pentru toți, care cred că există dacă e să judec după experiența pe care o am eu.

„Cred că la modul general relația dintre cele două părți a degradat din cauzele descrise mai sus. Cred că „mama” tuturor relelor e lăcomia. Este nevoie de a găsi o balanță între interesele ambelor părți implicate. Creșterea continuă a comisioanelor a adus la situația când s-a ajuns la un plafon de care nu se mai poate trece”, consideră Zgardan.

Alexandru Zgardan crede că relația companiei care o administrează cu brokerii este cea mai bună din istoria existenței sale și una din cele mai bune de pe piață. „Înțelegem necesitățile brokerilor, și punem accentul pe calitatea deservirii și viteza achitării despăgubirilor. Cred că anume acești factori ignorați de multe companii ne-a permis să fortificăm o relație foarte bună cu brokerii. În plus, cred că capacitatea de a discuta și auzi doleanțele brokerilor ne dă un avantaj concurențial – suntem transparenți, flexibili și adaptabili în relația cu brokerii. Aproximativ 30 de companii de brokeraj colaborează cu noi și sper ca marea lor majoritate sunt satisfăcute de această colaborare. Ca și în orice relație de afaceri, criteriile sunt aceleași – imaginea pe piață, capacitatea de a negocia, calitatea portofoliului, deschiderea la inovații în domeniul produselor noi, transparența. Cred că aceste criterii sunt căutate de ambele părți implicate în procesul de afaceri”.

Potrivit lui Zgardan, brokerii sunt importanți deoarece constituie puntea dintre asigurați și asigurători. Brokerii există pe toate piețele și vor exista și la noi. Evident nu putem generaliza și fiecare caz de conflict între broker și asigurător trebuie examinat separat. De aceea, nu putem pune într-un coș atât brokerii, cât și asigurătorii sau chiar asigurările.

„Ar fi bine ca noi să îndeplinim legislația care există și apoi să purcedem la modificări. În Moldova, cea mai mare problemă nu este lipsa legislației, ci ignorarea ei. Sunt sigur că orice modificare trebuie făcută doar după ce ascultăm toate părțile ce pot fi afectate de modificări legislative”, a conchis Zgardan.

Capital Market informează: Pentru primele trei luni ale anului curent, au prezentat rapoarte de activitate 17 companii de asigurări și 71 companii de brokeraj (din 79) care activează pe piața de asigurări din R. Moldova.

Tatiana SOLONARI

O nouă strategie va asigura reducerea cantității de produse necalitative pe piață

În multe cazuri, populația Republicii Moldova este supusă riscului de a procura produse alimentare, industriale și servicii necalitative sau chiar periculoase pentru sănătate. Guvernul și-a propus să reducă tranzațiile cu risc de prejudiciu și produsele nesigure plasate pe piață, adoptând o strategie în acest scop.

Anual, cifra consumatorilor care sunt nemulțumiți de calitatea serviciilor și produselor cumpărate se ridică la câteva mii. Fie că este vorba de electrocasnicele care se defectează în perioada de garanție, geamurile termopan care nu corespund standardelor sau produsele alimentare alterate, tot mai multe reclamații parvin la Agenția pentru Protecția Consumatorului (APC). Potrivit unui raport, în primul trimestru al anului 2013, la APC au fost înregistrate 359 petiții, dintre care 225 au ca subiect serviciile necalitative prestate și 81 – produse alimentare. Concomitent, agenția a efectuat 652 controale la agenții economici autohtoni și în 67% dintre cazuri au fost depistate încălcări. Astfel, au fost interzise de a fi comercializate produse alimentare, industriale și petroliere necorespunzătoare în valoare de 5,56 mil. lei. În prezent, în Republica Moldova sunt peste 2,9 milioane de consumatori activi, iar cheltuielile de consum reprezintă peste 63% din produsul intern brut.

CONSUMATORUL, FACTOR DECISIV

Consumatorul joacă un rol vital în economia oricărui stat, deoarece poate influența dezvoltarea economică prin motivarea concurenței și a inovației în cadrul mediului de afaceri. Simplist, producerea și apariția pe piață a unor produse trebuie să fie determinată doar de consumator. În același timp, capacitatea decizională a consumatorilor nu este doar un aspect legat de drepturile acestora, ci și de crearea unui mediu global care să permită consumatorilor să-și exercite drepturile respective. Acest lucru se încearcă și în R. Moldova prin implementarea unor strategii inspirate din directivele europene.

Strategia pentru protecția consumatorilor pentru anii 2013-2020 își propune schimbarea abordării problematicii consumatorului de la obiectivul difuz de a „da mai multă putere consumatorilor” cu scopul de a crește bunăstarea acestora, la obiective mai specifice de garantare a siguranței produselor și serviciilor, de informare și educare precum și de garantare a drepturilor și măsurilor reparatorii. Lucru care ar trebui să bucure orice consumator. Experții independenți însă sunt sceptici că aceste prevederi vor fi respectate și nu vor rămâne doar pe hârtie, așa cum s-a întâmplat în cazul fostei strategii de până la 2012.

În opinia autorilor strategiei, valorificarea puterii consumatorului poate fi efectuată numai prin stabilirea și menținerea unui cadru normativ și instituțional care va face ca antreprenorul și consumatorul să fie conștienți de drepturile și obligațiile lor. Adică, să fie stabilit un cadru normativ și instituțional care ar asigura protecția consumatorului de practici comerciale incorecte și abuzive și îi va garanta consumatorului posibilitatea de a lua decizii fiind bine informat.

„Vrem să valorificăm statutul consumatorului, care dictează preferințele și cerințele care trebuie respectate de antreprenori. Elementul nou al abordării cu care venim este tocmai să propunem un set de acțiuni pentru a consolida această calitate a consumatorului, pentru că el nu trebuie privit doar ca cineva care consumă mărfuri și servicii, dar care influențează dezvoltarea economică”, a declarat ministrul economiei, Valeriu Lazăr, în cadrul unei conferințe.

Obiectivul cel mai important în care ținește strategia menționată este scăderea riscului de apariție a produselor periculoase pe piață. Pentru ca acest lucru să se întâmple, Ministerul Economiei intenționează să stabilească cerințele de siguranță față de grupe de produse concrete și să

intensifice funcțiile de control și supraveghere ale APC pentru ca rata de penetrare a produselor care prezintă pericol pentru viața și sănătatea consumatorilor să fie cât mai mică.

„Din păcate, știm cu toții că piața noastră este invadată de produse falsificate – problemă ce persistă de mult timp, în special în rândul produselor farmaceutice și cele alimentare. Ar trebui să fie un control mult mai sever din partea statului asupra vânzării acestor produse ca să nu existe riscul de achiziționare a unui bun care să afecteze viața și sănătatea consumatorilor. Din acest punct de vedere mai este încă mult de lucru. Sunt multe produse importate din regiunea transnistreană prin Ucraina, tot felul de dulciuri, salamuri etc. care se vând în piețele agroalimentare din țară. Acestea nefiind controlate din cauza trecerii ilegale a frontierei, afectează în mod direct sănătatea consumatorilor”, crede un expert independent care a solicitat anonimatul.

Șeful Direcției protecția consumatorilor și supraveghere pieței, Ministerul Economiei, Anatolie Silitrari susține că în strategie a fost prevăzută o concluzie mai eficientă prin intermediul sistemului informațional cu serviciul vamal, astfel încât produsele să fie verificate la etapa importului, iar cele dubioase sau necalitative să nu fie admise spre comercializare pe piața internă. Cât privește produsele autohtone, strategia este neputincioasă, ele sunt verificate doar la sesizările din partea consumatorilor sau prin controalele planificate.

1,3 MILIARDE LEI – BENEFICIUL STATULUI

Din analiza cost-beneficiu, reflectată detaliat în Analiza de impact, reiese că majorarea ratei de creștere anuale a cheltuielilor bugetare pentru protecția consumatorilor (de la 10% la 15% anual, ce ar aduce costuri adiționale de aproximativ 58 milioane lei pentru perioada strategiei) ar cauza cel puțin micșorarea riscului de apariție a tranzațiilor prejudiciabile cu minimum 10% (ceea ce ar putea reprezenta beneficii de cel puțin 1,3 miliarde lei pe întreaga perioadă a strategiei). Per capita, aceasta ar însemna că în anul 2020 pentru 83 lei investiții (alocații pentru cheltuieli bugetare) consumatorul mediu va avea posibilitatea să nu piardă prin tranzații prejudiciabile 400 de lei în cadrul marjei de toleranță a prejudiciului personal, adică fără aplicarea efortului suplimentar din partea consumatorului.

Calculul estimativ a fost efectuat luându-se în considerare: numărul actelor normative spre elaborare, numărul materialelor informative editate, numărul campaniilor informaționale și numărul agențiilor economice și consumatorilor antrenați în traininguri. Reieșind din calculele estimative pentru perioada 2013-2016 costul total al acțiunilor necesare pentru implementarea obiectivelor și măsurile propuse este de aproximativ 22,6 milioane lei. Conform situației actuale din sursele externe vor fi acoperite cheltuielile de implementare de aproximativ 5,7 milioane lei. Parțial costul unor acțiuni va fi acoperit în limitele bugetului. Rămân acțiuni neacoperite în mărime de 12,2 milioane lei.

Anatolie Silitrari a menționat că vor fi desfășurate acțiuni importante pentru a informa consumatorii atât despre drepturile lor, cât și despre serviciile și produsele plasate pe piață. Rolul și importanța programelor educaționale va crește, intenționând prin obiectivul respectiv să se inițieze educarea consumatorilor în instituțiile de învățământ gimnazial, liceal și apoi pe un curriculum mai complex în instituțiile de învățământ superior, la disciplină „protecția consumatorilor” iar la Facultățile de Drept prin promovarea curriculumului la „Dreptul protecției consumatorului” la ciclul I de licență, ca o disciplină obligatorie pentru toate specialitățile de drept.

Lilia PLATON

FMI a înrăutățit ușor estimările privind creșterea economiei mondiale în 2013 și 2014

Fondul Monetar Internațional (FMI) a înrăutățit ușor prognozele privind creșterea economiei globale atât pentru anul în curs cât și pentru anul următor, ca urmare a cererii de consum mai slabe și a încetinirii înregistrate de mai multe economii emergente importante.

Pentru anul în curs, Fondul a revizuit proiecția privind avansul economiei mondiale de la 3,3%, cât estima în aprilie, la 3,1%, aceeași rată înregistrată și anul trecut, arată date publicate de instituție pentru actualizarea estimărilor din raportul World Economic Outlook din aprilie.

Pentru anul următor, prognoza privind creșterea PIB a fost înrăutățită de asemenea cu 0,2 puncte procentuale, de la 4% la 3,8%.

Fondul a înrăutățit estimarea pentru economiile avansate cu 0,1 puncte procentuale pentru anul acest și cu 0,2 puncte pentru anul următor, la 1,2%, respectiv 2,1%. În cazul celor emergente, revizuirea negativă s-a situat la 0,3 puncte procentuale atât pentru anul în curs cât și pentru 2014. Astfel, în 2013 economiile emergente ar urma să înregistreze o creștere de 5%, urmată de 5,4% anul următor.

Estimările privind Europa Centrală și de Est au fost menținute la nivelul din aprilie, de 2,2% pentru acest an și de 2,8% pentru următorul.

Pentru Statele Unite, cea mai mare economie din lume, Fondul estimează o creștere de 1,7% în acest an, comparativ cu prognoza de 1,9% din aprilie, în timp ce pentru zona euro a înrăutățit estimarea privind contracția PIB de la circa 0,4% la 0,6%.

În cazul Germaniei, FMI a înjumătățit, la 0,3%, prognoza privind creșterea din acest an, în timp ce pentru Franța se așteaptă la o scădere a PIB de 0,2%, comparativ cu declinul de 0,1% anticipat anterior.

Fondul are așteptări mai slabe și

pentru Italia, unde anticipează acum o contracție de 1,8%, mai mare decât scăderea de 1,5% luată în calcul în aprilie. Estimarea privind scăderea PIB al Spaniei a fost păstrată neschimbată, la 1,6%.

Germania, Franța, Italia și Spania sunt cele mai mari economii ale zonei euro.

Analizii FMI au îmbunătățit estimările de creștere pentru trei dintre marile economii dezvoltate – Marea Britanie, Japonia și Canada.

Cea mai puternică îmbunătățire a prognozei privind avansul din acest an a fost consemnată în cazul Japoniei, de la 1,5% la 2%, în timp ce pentru Marea Britanie rata a fost majorată de

la 0,6% la 0,9%, iar pentru Canada de la 1,5% la 1,7%.

FMI a înrăutățit estimările pentru evoluția mai multor economii emergente importante în acest an. Astfel, Rusia ar urma să înregistreze o creștere a PIB de 2,5% în acest an, față de 3,4% cât se lua în calcul în aprilie, în timp ce în cazul Braziliei revizuirea se situează la 0,5 puncte procentuale, de la 3% la 2,5%. În cazul Chinei, Fondul a schimbat prognoza privind avansul PIB de la 8,1% la 7,8%.

Raportul FMI nu include date privind evoluția economiei României. Anterior, FMI și autoritățile române au estimat o creștere de 1,6% în acest an și de 2% anul următor.

Poliția chineză acuză grupul farmaceutic GlaxoSmithKline de înțelegeri ilicite estimate la jumătate de miliard de dolari

Poliția chineză acuză grupul farmaceutic britanic GlaxoSmithKline că s-a aflat la centrul unei rețele de corupție formată din circa 700 de companii și responsabilă pentru înțelegeri ilicite estimate la jumătate de miliard de dolari, potrivit Financial Times.

Coordonatorul investigației asupra grupului GSK privind suspiciunile de dare de mită, Gao Feng, a declarat într-o întâlnire cu presa străină că poliția verifică tranzacții în valoare de 3 miliarde yuani (aproape 500 milioane de dolari), operate începând din anul 2007.

Gao Feng a adăugat că poliția consideră că GSK a utilizat serviciile unor agenții de turism și firme de consultanță drept intermediari pentru a oferi mită unei rețele de medici și avocați pentru a-și consolida vânzările și profitul din China.

„Am descoperit că mita reprezintă o parte centrală a activităților companiei. Pentru a-și crește prețurile și vânzările, compania acționat în mod ilegal”, a afirmat anchetatorul.

Săptămâna trecută, GSK a anunțat că a derulat o investigație internă la operațiunile din China în urma căreia nu au apărut dovezi privind mita sau coruperea unor medici și oficiali.

Autoritățile chineze au anunțat săptămâna trecută că mai mulți angajați ai GSK au recunoscut că au dat mită unor oficiali ai statului și medici, fără a oferi alte detalii.

Patru executivi ai GSK din China, toți de naționalitate chineză, au fost reținuți în cadrul investigației, potrivit Ministerului Securității Publice.

Șeful investigației a precizat că directorul operațiunilor

GSK din China, un cetățean de naționalitate engleză, a părăsit țara după declanșarea anchetei și nu a mai revenit.

Gao Feng susține că mai mulți angajați GSK au primit mită de la companii de turism, utilizând aceleași companii pentru a spăla bani și pentru a mitui mai departe medici și șefi de spitale. Oficialul a precizat că angajații GSK au primit mită atât în cash, cât și „de natură sexuală” de la companiile de turism.

Guvernul chinez mai derulează, separat, o anchetă privind prețurile de pe piața farmaceuticilor, în care sunt vizate companii locale și străine, printre care și GSK.

Exxon Mobil începe investițiile în sectorul ucrainean al Mării Negre cu un acord de 735 mil. dolari

Exxon Mobil va investi 735 milioane de dolari în două proiecte de explorare la mare adâncime în sectorul ucrainean al Mării Negre, a anunțat ministerul Energiei de la Kiev, compania americană fiind încurajată de descoperirile recente din largul țărâmului românesc, transmite Bloomberg.

Potrivit unui acord încheiat cu guvernul Ucrainei, Exxon va efectua studii seismice și va forța două puțuri în apele ucrainene, pentru a evalua resursele potențiale din zonă. Acordul cuprinde un „bonus” de 335 milioane de dolari pentru guvernul de la Kiev și promisiunea de a investi alte 400 milioane de dolari în lucrările din Marea Neagră.

De asemenea, grupul american pregătește lucrări de explorare în sectoarele Mării Negre care aparțin de Bulgaria și Rusia, transmite Bloomberg.

Ucraina vrea să încheie în acest an un acord de explorare cu Exxon pentru noi perimetre din Marea Neagră, a declarat pentru Bloomberg o sursă din ministerul Energiei de la Kiev.

Pagină realizată de Olga GORCEAC

O miză de 13 miliarde de euro în Rusia a apărut pentru giganții mondiali din telecom

Operatorii de telefonie mobilă din Rusia se pregătesc pentru investiții estimate la 13 miliarde de dolari în modernizarea rețelelor, contracte pentru care se bat marii producători de echipamente pentru telecomunicații, de la Ericsson și Nokia Siemens Networks la Huawei, transmite Bloomberg.

Rusia este cea mai mare țară din lume ca suprafață, iar infrastructura de telecomunicații a rămas din punct de vedere tehnic în urma rețelelor din SUA și Europa.

Astfel, dezvoltarea rețelelor telecom la nivel național reprezintă o oportunitate uriașă pentru producătorii de echipamente, precum stațiile și antenele care conectează utilizatorii la rețea.

Grupul suedez Ericsson, cel mai mare producător de rețele mobile, și compania finlandeză Nokia Siemens Networks, deținută de producătorul de telefoane Nokia, și-au asigurat deja poziția pe piața rusă, câștigând primele contracte mari scoase la licitație de operatori.

Următoarea fază de dezvoltare a industriei telecom din Rusia aduce însă în scenă noi concurenți, precum grupurile chineze Huawei și ZTE, care au reușit să se impună pe unele piețe prin servicii conforme cu standardele, dar la prețuri mai mici.

Deși piețele emergente precum Rusia sau India sunt mai mici ca cifră de afaceri față de SUA sau Europa, dezvoltarea industriei telecom în aceste țări este de importanță critică pentru producătorii de echipamente, datorită potențialului ridicat de creștere.

Companiile trebuie să obțină devreme contracte, pentru a-și asigura la licitațiile din următorii ani sporul de competitivitate asigurat de continuitate.

Clienții sunt nemulțumiți că pierd frecvent semnalul la metrou și se confruntă cu viteze mici de afișare a paginilor web. Mobile TeleSystems, MegaFon, VimpelCom și Rostelecom au început să dezvolte rețelele 4G/LTE, după ce au cumpărat anul trecut de la stat licențe pentru frecvențele radio necesare.

Cei patru operatori s-au angajat să investească 12,9 miliarde de dolari în modernizarea rețelelor până în anul 2019.

Economia Chinei gâfâie tot mai tare: avansul PIB a fost din nou sub așteptări. Care a fost principala frână?

Creșterea economică a Chinei a continuat să încetinească în trimestrul al doilea, la 7,5% față de aceeași perioadă a anului trecut, din cauza evoluției mai slabe a producției industriale și a investițiilor în active fixe, transmite Bloomberg.

Datele anunțate luni de Biroul Național de Statistică de la Beijing sunt în linie cu media estimărilor analiștilor contactați de Bloomberg.

Rata de creștere economică de 7,5% înregistrată în trimestrul al doilea reprezintă o încetinire față de creșterea de 7,7% estimată pentru primele trei luni ale anului.

În luna iunie, producția industrială a Chinei a înregistrat cea mai slabă evoluție din 2009.

Guvernul chinez țintește pentru acest an o creștere economică de 7,5%, obiectiv amenințat însă de măsurile adoptate pentru reducerea riscurilor din sistemul financiar.

Fondul Monetar Internațional și-a înrăutățit săptămâna trecută estimarea privind creșterea economică globală în acest an de la 3,3% la 3,1%. Pentru China, FMI anticipează o creștere de 7,8%.

Analizii băncilor Goldman Sachs, HSBC și Barclays anticipează o creștere economică de 7,4% pentru China în acest an, cea mai slabă evoluție din 1990.

A treia mare lovitură pentru imaginea Franței: După S&P și Moody's, Fitch taie ratingul Hexagonului

Franța a pierdut ratingul de top din partea agenției de evaluare Fitch, care a retrogradat cu o treaptă calificativul țării, la „AAA”, din cauza situației economice dificile și creșterii datoriei de stat. Perspectiva atribuită ratingului Franței este „stabilă”.

Fitch era singura dintre cele trei mari agenții de rating care mai atribuia Franței ratingul de top „AAA”.

Agentia a avertizat, într-un comunicat, asupra riscurilor legate de deficitul bugetar al Franței, pe fondul perspectivei incerte a creșterii economice și crizei din zona euro, chiar și în condițiile în care angajamentul guvernului pentru consolidarea fiscală ar rămâne valabil.

Economia Franței nu a mai înregistrat o creștere economică semnificativă de trei ani, iar șomajul este la cel mai ridicat nivel din 1999. Fondul Monetar Internațional anticipează că economia Franței se va contracta în acest an cu 0,2%, notează Bloomberg.

Standard & Poor's a coborât ratingul Franței de la „AAA” la „AA+” în luna ianuarie a anului trecut. Moody's a retrogradat Franța de la „Aaa” la „Aa1” în noiembrie.

Potrivit datelor Bank of America Merrill Lynch, obligațiunile guvernamentale franceze s-au apreciat pe piața secundară cu 9,6% de la retrogradarea operată de S&P, respectiv cu 0,3% după decizia Moody's.

Randamentul obligațiunilor de stat franceze cu maturitatea la 10 ani a închis vineri la 2,19%, față de 2,53% în iunie, respectiv 1,65% în mai. Titlurile similare germane afișau vineri un randament de 1,56%.

Comisia Europeană a cerut Franței în luna mai să restructureze sistemul public de pensii și codul muncii, iar FMI consideră că taxele au ajuns la un nivel maxim, astfel încât nu mai pot fi crescute pentru a acoperi deficitul.

Oferte/cereri comerciale la BVM la data de 16.07.2013

Коммерческие предложения на ФБМ на 16.07.2013 г.

Cod ISIN	Denumirea emitentului	Cereri pentru cumpărare, un.	Prețul pentru unitate, lei	Oferte pentru vânzare, un.	Cod ISIN	Denumirea emitentului	Cereri pentru cumpărare, un.	Prețul pentru unitate, lei	Oferte pentru vânzare, un.
MD14LEMN1007	SA "LEMNAR"	0,00	9,00	40450,00	MD14JLIN1008	SA "JLC-INVEST"	0,00	1,02	649000,00
MD14BSOC1004	BC "BANCA SOCIALA" S.A.	0,00	202,50	204,00	MD14LEMN1007	SA "LEMNAR"	0,00	15,00	408,00
MD14AVAD1005	SA "AVICOLA - VADUL - LUI - VODA"	0,00	0,81	139000,00	MD14LUPA1009	SA "CAHULPAN"	0,00	12,00	750,00
MD14DEUN1007	SA "FABRICA DE UNT DIN TARACLIA"	0,00	5,67	9535,00	MD14LUTE1001	SA "MULTEVIT"	0,00	0,21	21052,00
MD14CIUA1009	IM "CIUMAI" SA	0,00	60,75	1398,00	MD14MAUR1006	SA "MAURITUS"	0,00	180,00	782,00
MD14IAHN1003	SA "IAHNI"	0,00	5,67	2271,00	MD14MBIS1000	BC "MOBIASBANCA-Groupe Societe Generale" SA	0,00	60,00	6529,00
MD14COVI1002	SA "COMBINATUL DE VINURI DIN TARACLIA"	0,00	16,20	36224,00	MD14MBIS1000	BC "MOBIASBANCA-Groupe Societe Generale" SA	0,00	70,00	300,00
MD14TRAN1008	SA "TRANSSTROI"	0,00	8,10	1226,00	MD14MBIS1000	BC "MOBIASBANCA-Groupe Societe Generale" SA	0,00	95,00	28,00
MD14CARP1005	SA "FLOARE - CARPET"	0,00	28,00	1023070,00	MD14MBIS1000	BC "MOBIASBANCA-Groupe Societe Generale" SA	0,00	100,00	126,00
MD14ZITE1001	SA "ZIDCALTEN"	0,00	10,00	869,00	MD14MBIS1000	BC "MOBIASBANCA-Groupe Societe Generale" SA	0,00	115,00	4195,00
MD14ZITE1001	SA "ZIDCALTEN"	0,00	10,00	164,00	MD14MBIS1000	BC "MOBIASBANCA-Groupe Societe Generale" SA	0,00	120,00	4535,00
MD14CEMT1002	SA "LAFARGE CIMENT (MOLDOVA)"	0,00	30,00	280,00	MD14MBIS1000	BC "MOBIASBANCA-Groupe Societe Generale" SA	0,00	124,00	1794,00
MD14FELA1001	SA Farmacia "FILOMELA"	0,00	10,00	37,00	MD14MBIS1000	BC "MOBIASBANCA-Groupe Societe Generale" SA	0,00	124,99	335,00
MD14AGAT1006	SA "AGAT"	95,00	4,15	0,00	MD14MBIS1000	BC "MOBIASBANCA-Groupe Societe Generale" SA	0,00	125,00	800,00
MD14AGIB1008	BC "MOLDOVA-AGROINDBANK" SA	0,00	1025,00	250,00	MD14MBIS1000	BC "MOBIASBANCA-Groupe Societe Generale" SA	0,00	130,00	924,00
MD14AGIB1008	BC "MOLDOVA-AGROINDBANK" SA	0,00	1044,00	28,00	MD14MBIS1000	BC "MOBIASBANCA-Groupe Societe Generale" SA	0,00	138,00	683,00
MD14AGIB1008	BC "MOLDOVA-AGROINDBANK" SA	0,00	1045,00	533,00	MD14MBIS1000	BC "MOBIASBANCA-Groupe Societe Generale" SA	0,00	150,00	1141,00
MD14AGIB1008	BC "MOLDOVA-AGROINDBANK" SA	0,00	1045,18	6016,00	MD14MCAR1008	SA "MOLDCARTON"	0,00	1,00	2025,00
MD14AGIB1008	BC "MOLDOVA-AGROINDBANK" SA	0,00	1050,00	265,00	MD14MCAR1008	SA "MOLDCARTON"	0,00	10,00	190,00
MD14AGIB1008	BC "MOLDOVA-AGROINDBANK" SA	0,00	1100,00	3,00	MD14MEZO1000	SA "MEZON"	0,00	10,00	2000,00
MD14AGIB1008	BC "MOLDOVA-AGROINDBANK" SA	0,00	1185,00	322,00	MD14MICB1008	BC "MOLDINDCONBANK" SA	0,00	96,00	240,00
MD14AGIB1008	BC "MOLDOVA-AGROINDBANK" SA	0,00	1200,00	1781,00	MD14MICB1008	BC "MOLDINDCONBANK" SA	0,00	100,00	22822,00
MD14AGIB1008	BC "MOLDOVA-AGROINDBANK" SA	0,00	1210,00	5,00	MD14MICB1008	BC "MOLDINDCONBANK" SA	0,00	115,00	428,00
MD14AGIB1008	BC "MOLDOVA-AGROINDBANK" SA	0,00	1225,00	55,00	MD14MICB1008	BC "MOLDINDCONBANK" SA	0,00	145,00	34,00
MD14AGIB1008	BC "MOLDOVA-AGROINDBANK" SA	0,00	1250,00	100,00	MD14MICB1008	BC "MOLDINDCONBANK" SA	0,00	200,00	144,00
MD14AGIB1008	BC "MOLDOVA-AGROINDBANK" SA	0,00	1300,00	615,00	MD14MICB1008	BC "MOLDINDCONBANK" SA	0,00	280,00	67,00
MD14AGIB1008	BC "MOLDOVA-AGROINDBANK" SA	0,00	1375,00	25,00	MD14MICB1008	BC "MOLDINDCONBANK" SA	0,00	299,00	196,00
MD14AGIB1008	BC "MOLDOVA-AGROINDBANK" SA	0,00	1400,00	95,00	MD14MICB1008	BC "MOLDINDCONBANK" SA	0,00	300,00	87,00
MD14AGIB1008	BC "MOLDOVA-AGROINDBANK" SA	0,00	1487,00	8,00	MD14MICB1008	BC "MOLDINDCONBANK" SA	0,00	390,00	4247,00
MD14AGIB1008	BC "MOLDOVA-AGROINDBANK" SA	0,00	1500,00	4,00	MD14MIOA1005	SA "MIOARA"	0,00	1,00	4086,00
MD14AGIB1008	BC "MOLDOVA-AGROINDBANK" SA	0,00	1560,00	100,00	MD14MOEL1006	SA "MOLDELECTROMONTAJ"	0,00	75,00	850,00
MD14AGIB1008	BC "MOLDOVA-AGROINDBANK" SA	0,00	1800,00	100,00	MD14MOLG1004	SA "MOLDOVAGAZ"	0,00	28,00	1505,00
MD14AGRN1003	SA "AGROMASINA"	0,00	9,00	5,00	MD14MOLG1004	SA "MOLDOVAGAZ"	0,00	29,00	30,00
MD14AGRN1003	SA "AGROMASINA"	0,00	10,00	144,00	MD14MOLG1004	SA "MOLDOVAGAZ"	0,00	30,00	30,00
MD14ALET1005	SA "ALET"	0,00	0,10	106970,00	MD14MOLG1004	SA "MOLDOVAGAZ"	0,00	33,00	128,00
MD14ALLA1007	SA "AVICOLA "GALLINULA"	0,00	2,00	100,00	MD14MOLG1004	SA "MOLDOVAGAZ"	0,00	40,00	54,00
MD14AMAS1009	SA "ALIMENTARMAS"	0,00	2,99	100,00	MD14MOLG1004	SA "MOLDOVAGAZ"	0,00	60,00	100,00
MD14AMAS1009	SA "ALIMENTARMAS"	0,00	3,00	1365,00	MD14MOLG1004	SA "MOLDOVAGAZ"	0,00	95,00	116,00
MD14APRO1001	SA "APROMAS"	0,00	5,75	4112,00	MD14MOLG1004	SA "MOLDOVAGAZ"	0,00	120,00	100,00
MD14ARTU1009	SA "RAUT"	0,00	6,00	13800,00	MD14MOLG1004	SA "MOLDOVAGAZ"	0,00	199,99	130,00
MD14AVCO1000	SA "AVICOLA "	0,00	25,00	26602,00	MD14MOLG1004	SA "MOLDOVAGAZ"	246,00	20,00	0,00
MD14AVIP1003	SA "AVIS PRIM"	0,00	6,00	3804,00	MD14MOTA1002	SA "MOROL - TRANS"	0,00	1,00	28800,00
MD14BALT1008	SA IM "BALTEANCA"	0,00	6,00	242100,00	MD14MTUR1005	SA "MOLDOVA - TUR"	0,00	12,00	4568,00
MD14BARD1000	Intreprinderea Mixta Fabrica de Vinuri "VINARIA BARDAR" SA	0,00	16,00	2,00	MD14NELI1003	SA "FABRICA DE CONFECTII "IONEL"	0,00	4,00	3697,00
MD14BATI1003	SA "BASTINA"	0,00	20,00	25,00	MD14NELI1003	SA "FABRICA DE CONFECTII "IONEL"	0,00	5,50	357,00
MD14BAZA1003	SA "BAZA TRANSPORTULUI AUTO NR. 14 DIN FLORESTI"	0,00	10,00	4850,00	MD14NELI1003	SA "FABRICA DE CONFECTII "IONEL"	0,00	6,50	3310,00
MD14BECM1002	BC "BANCA DE ECONOMII"	0,00	40,00	1342,00	MD14NICO1002	SA "NICODIM"	0,00	0,17	34697,00
MD14BECM1002	BC "BANCA DE ECONOMII"	0,00	64,50	49,00	MD14NLAC1003	SA"COMBINATUL DE INDUSTRIALIZARE A LAPTELUI din CUPCINI "NLAC"	0,00	4,99	1150,00
MD14BECM1002	BC "BANCA DE ECONOMII"	0,00	200,00	88,00	MD14NLAC1003	SA"COMBINATUL DE INDUSTRIALIZARE A LAPTELUI din CUPCINI "NLAC"	0,00	5,00	117875,00
MD14BETA1007	SA "BETON ARMAT"	100,00	20,00	0,00	MD14NLAC1003	SA"COMBINATUL DE INDUSTRIALIZARE A LAPTELUI din CUPCINI "NLAC"	0,00	6,00	5427,00
MD14BFCM1001	SA "BANCA DE FINANTE SI COMERT"	0,00	145,00	12,00	MD14NOCA1000	SA "BETACON"	0,00	10,00	20,00
MD14BSOC1004	BC "BANCA SOCIALA" S.A.	0,00	180,00	516,00	MD14NTEH1006	SA UZINA EXPERIMENTALA DE UTILAJ TEHNOLOGIC "INTEH"	0,00	15,00	30,00
MD14BSOC1004	BC "BANCA SOCIALA" S.A.	0,00	245,00	834,00	MD14NUSA1004	SA "GAINUSA"	0,00	0,70	144497,00
MD14BSOC1004	BC "BANCA SOCIALA" S.A.	0,00	250,00	4021,00	MD14OBIS1008	SA "MOBISTIL"	0,00	0,10	20,00
MD14BSOC1004	BC "BANCA SOCIALA" S.A.	0,00	270,00	169,00	MD14OBIS1008	SA "MOBISTIL"	0,00	1,00	1759,00
MD14BSOC1004	BC "BANCA SOCIALA" S.A.	0,00	280,00	509,00	MD14OTIS1008	Compania Internationala de Asigurari "ASITO" SA	0,00	17,00	30,00
MD14BSOC1004	BC "BANCA SOCIALA" S.A.	0,00	1000,00	50,00	MD14OTIS1008	Compania Internationala de Asigurari "ASITO" SA	0,00	20,00	11630,00
MD14BSOC1004	BC "BANCA SOCIALA" S.A.	0,00	1150,00	145,00	MD14OTIS1008	Compania Internationala de Asigurari "ASITO" SA	0,00	93,00	102,00
MD14CAHA1004	SA "CARAHASANI-VIN"	0,00	150,00	5000,00	MD14OTIS1008	Compania Internationala de Asigurari "ASITO" SA	0,00	100,00	2346,00
MD14CARP1005	SA "FLOARE - CARPET"	0,00	5,00	17,00	MD14PIEE1000	SA Intreprinderea Mixta "PIELE"	0,00	14,00	30,00
MD14CARP1005	SA "FLOARE - CARPET"	0,00	23,00	1776,00	MD14PIEL1001	SA "PIELART"	0,00	25,00	4,00
MD14CEPU1006	SA "CEREALE-PRUT"	0,00	20,00	9000,00	MD14PROC1009	SA "PRODUSE CEREALIERE"	0,00	0,50	26277,00
MD14CERA1008	SA "CERAMICA_1"	0,00	1,60	331579,00	MD14PROC1009	SA "PRODUSE CEREALIERE"	0,00	5,25	106300,00
MD14CERF1003	Combinatul de Produse Cerealiere "CEREALE FLOR"	0,00	9,99	255,00	MD14PROC1009	SA "PRODUSE CEREALIERE"	0,00	8,05	115000,00
MD14CERF1003	Combinatul de Produse Cerealiere "CEREALE FLOR"	0,00	15,00	129229,00	MD14RAP11009	SA "AUTORAPID"	0,00	5,00	434,00
MD14CICU1007	SA "PISCICULTORUL"	0,00	12,00	9930,00	MD14REME1002	SA "REMEDIU FARM 306"	0,00	2,00	833,00
MD14CIMA1009	SA "ICAM"	0,00	5,00	139,00	MD14REV11007	SA "TRANSERVICE"	0,00	10,00	100,00
MD14COBI1006	S.A. "Combustibil-Solid"	0,00	5,00	2054,00	MD14RFO1001	SA "MARFCONSUM - SUD"	0,00	10,00	200,00
MD14COBI1006	S.A. "Combustibil-Solid"	0,00	6,00	514,00	MD14RICA1004	SA "FABRICA DE CONSERVE DIN GLODENI"	0,00	1,55	24000,00
MD14CONO1004	SA "CONSMONT"	0,00	4,15	1930,00	MD14RICA1004	SA "FABRICA DE CONSERVE DIN GLODENI"	0,00	10,00	107729,00
MD14COPA1008	SA "INTREPRINDEREA DE COLECTARE A VITELOR SI A PASARILOR"	0,00	8,00	13717,00	MD14RMEZ1007	SA "CARMEZ"	0,00	25,00	88,00
MD14CORM1002	SA "DE PRODUCERE A NUTRETIILOR "COMBICORM"	0,00	30,00	1390,00	MD14ROCO1000	SA "NOROC"	0,00	5,00	7686,00
MD14COVI1002	SA "COMBINATUL DE VINURI DIN TARACLIA"	0,00	7,00	990,00	MD14ROZA1009	IM "SUDZUCKER-MOLDOVA"	0,00	28,00	685,00
MD14COVI1002	SA "COMBINATUL DE VINURI DIN TARACLIA"	0,00	10,00	19377,00	MD14SCOM1001	SA "UNIVERSCOM"	0,00	20,00	8232,00
MD14CPCC1000	SA "COMBINATUL DE PRODUSE CEREALIERE DIN CHISINAU"	0,00	17,90	23000,00	MD14SCOM1001	SA "UNIVERSCOM"	0,00	25,00	3091,00
MD14CPCC1000	SA "COMBINATUL DE PRODUSE CEREALIERE DIN CHISINAU"	0,00	18,00	13310,00	MD14SCOM1001	SA "UNIVERSCOM"	0,00	30,00	7591,00
MD14CPCC1000	SA "COMBINATUL DE PRODUSE CEREALIERE DIN CHISINAU"	0,00	48,45	58176,00	MD14SECA1007	SA "MICARNES"	97,00	25,00	0,00
MD14CPCC1000	SA "COMBINATUL DE PRODUSE CEREALIERE DIN CHISINAU"	0,00	50,00	23511,00	MD14SERV1005	SA "FABRICA DE CONSERVE DIN COSNITA"	0,00	6,00	50,00
MD14CRIS1004	SA "CUPCINI - CRISTAL"	0,00	10,15	43349,00	MD14SLIR1003	SA "SLI"	0,00	30,00	1100,00
MD14DEUN1007	SA "FABRICA DE UNT DIN TARACLIA"	0,00	5,00	13332,00	MD14SPIL1005	SA "SPICUL"	0,00	6,00	4171,00
MD14ENER1001	BC "ENERGBANK" SA	0,00	115,00	958,00	MD14SPRE1003	SA "SPERANTA"	0,00	4,00	23868,00
MD14ENER1001	BC "ENERGBANK" SA	0,00	125,00	2202,00	MD14STEJ1009	SA "STEJOUR"	0,00	50,00	106,00
MD14ENER1001	BC "ENERGBANK" SA	0,00	140,00	2280,00	MD14STEJ1009	SA "STEJOUR"	0,00	95,00	20,00
MD14FARM1005	SA "FARMACO"	0,00	37,00	1291,00	MD14SUCS1007	SA "SUCCES"	0,00	10,00	183690,00
MD14FASE1004	SA "FABRICA DE CONSERVE DIN CALARASI"	0,00	50,00	11998,00	MD14SUDT1005	SA "SUD TRANS"	0,00	2,60	22973,00
MD14FDPO1002	SA "FABRICA DE PAINE ORHEI"	0,00	10,00	11,00	MD14TAXI1007	SA "TAXI SERVICE"	0,00	20,00	330,00
MD14FEST1003	SA "FORESTCOM"	0,00	90,00	4475,00	MD14TCTC1007	SA "TUTUN-CTC"	0,00	25,00	522,00
MD14FLAU1001	SA "FLOAREA SOARELUI"	0,00	250,00	945,00					

Tranzacții cu valori mobiliare ale emitenților din Republica Moldova, pe piața bursieră (Perioada 8-12 iulie 2013)

Data tranzacției, ora	codul ISIN	Denumirea emitentului	Preț (lei)	Numărul de acțiuni (unități)	Volumul total al tranzacțiilor (lei)	Tipul tranzacției	Emisia	Pondere VM tranzacționate în total emisie (%)	Valoarea nominală, lei
08.07.13 10:24	MD14FIER1007	SA "FRATIE - 94"	10,00	398	3980,00	LICITATIE CU STRIGARE PACHET UN	14285	2,79	10,00
09.07.13 14:31	MD14OTIS1008	SA	12,00	1000	12000,00	Vinzare Cumparare	4651534	0,02	10,00
09.07.13 14:31	MD14PAUT1001	SA "PARCUL DE AUTOBUZE DIN BALTI"	11,00	54790	602690,00	Vinzare Cumparare	459677	11,92	11,00
10.07.13 12:41	MD14BUCU1002	SA "BUCURIA"	10,00	276	2760,00	LICITATIE CU STRIGARE PACHET UN	1646396	0,02	10,00
10.07.13 12:42	MD14BUCU1002	SA "BUCURIA"	10,00	692	6920,00	LICITATIE CU STRIGARE PACHET UN	1646396	0,04	10,00
10.07.13 14:31	MD14PAUT1001	SA "PARCUL DE AUTOBUZE DIN BALTI"	11,00	4	44,00	Vinzare Cumparare	459677	0,00	11,00
12.07.13 13:22	MD14GRAW1002	Intreprinderea Mixta Compania de Asigurari "GRAWE CARAT ASIGURARI" SA	1438,75	1	1438,75	Oferta publica pe piata secundara	57378	0,00	1000,00
12.07.13 13:23	MD14GRAW1002	Intreprinderea Mixta Compania de Asigurari "GRAWE CARAT ASIGURARI" SA	1438,75	2	2877,50	Oferta publica pe piata secundara	57378	0,00	1000,00
12.07.13 14:31	MD14BECM1002	BC "BANCA DE ECONOMII"	14,00	38856	543984,00	Vinzare Cumparare	23406764	0,17	5,00
TOTAL				96019	1176694,25				

Statistica tranzacțiilor extrabursiere pentru perioada 01.07.2013-05.07.2013

Tipul tranzacției: Vânzare-cumpărare

Denumirea emitentului	Numarul inregistrarii de stat (ISIN)	Valoarea nominală (lei)	Numarul de tranzactii (unitati)	Volumul total al VM tranzacționate (unitati)	Suma totală a tranzacțiilor (lei)	Pondere VM în capitalul social (%)
1. AVION-L.V., MUN. CHIȘINĂU	MD14VION1009	5	3	1247	6235	0,25
2. FRANZELUȚA COMBINATUL DE PANIFICAȚIE S.A., CHIȘINĂU	MD14FRAN1004	20	2	1125	21767	0,06
3. BICOTRA S.A., CHIȘINĂU	MD14BICO1006	20	1	156	1248	0,49
4. PRESUDOR, CHIȘINĂU	MD14PDSR1004	23	1	360	10292	0,1
Total			7	2888	39542	

Tipul tranzacției: Moștenire

Denumirea emitentului	Numarul inregistrarii de stat (ISIN)	Valoarea nominală (lei)	Numarul de tranzactii (unitati)	Volumul total al VM tranzacționate (unitati)	Suma totală a tranzacțiilor (lei)	Pondere VM în capitalul social (%)
1. INTERPARES PRIM, MUN. CHIȘINĂU	MD14ASIP1008	1	3	1805	1805	0
2. DRUMURI-BĂLȚI, MUN. BĂLȚI	MD14DRMB1006	10	4	536	5360	0,03
3. DAAC Hermes grup, MUN. CHIȘINĂU	MD14MARS1000	1	1	736	736	0
4. NISTRU-OLĂNEȘTI S.A. ,jud.TIGHINA	MD14NISO1004	10	1	32	320	0,05
5. DRUMURI ORHEI, OR. ORHEI	MD14ORHD1008	10	1	1897	18970	0,15
6. EFES VITANTA MOLDOVA BREWERY Î.M., CHIȘINĂU	MD14VEST1003	25	2	170	4250	0,01
7. F.I.N.N. EXITON-BON	MD14NEXT1006	-	1	416	416	0
8. FOTO-FOND S.A., CHIȘINĂU	MD14FOFO1001	10	1	1806	18060	17,26
9. TIPOGRAFIA ȘTEFAN-VODĂ, ȘTEFAN VODĂ	MD14TIVO1003	10	1	246	2460	0,82
Total			15	7644	52377	

Tipul tranzacției: Donație

Denumirea emitentului	Numarul inregistrarii de stat (ISIN)	Valoarea nominală (lei)	Numarul de tranzactii (unitati)	Volumul total al VM tranzacționate (unitati)	Suma totală a tranzacțiilor (lei)	Pondere VM în capitalul social (%)
1. STEA DE SEARĂ S.A., CHIȘINĂU	MD14TEAS1008	1	1	3400	3400	34
2. MOROL-TRANS, MUN. ORHEI	MD14MOTA1002	1	1	10000	10000	1
Total			2	13400	13400	

Tipul tranzacției: Hotărârea judecătorească

Denumirea emitentului	Numarul inregistrarii de stat (ISIN)	Valoarea nominală (lei)	Numarul de tranzactii (unitati)	Volumul total al VM tranzacționate (unitati)	Suma totală a tranzacțiilor (lei)	Pondere VM în capitalul social (%)
1. ALFA-NISTRU S.A., SOROCA	MD14ALNI1007	10	27	6102	61020	4,78
2. PEPINIERA PISCICOLĂ ZONALĂ CAHUL S.A., CRIHANA-VECHE	MD14PEPI1007	10	1	438633	4386330	93,7
Total			28	444735	4447350	

Tipul tranzacției: aport la C.S.

Denumirea emitentului	Numarul inregistrarii de stat (ISIN)	Pretul nominal (lei)	Numarul de tranzactii (unitati)	Volumul total al VM (unitati)	Volumul total al tranzacțiilor (lei)	Pondere VM in total emisii (%)
1. ESTODOR COM, MUN. CHIȘINĂU	MD14DAAT1009	1	1	994072	556680	97,6
2. B.C. MOLDOVA AGROINDBANK	MD14AGIB1008	200	1	611	638605	0,06
Total			2	994683	1195285	

PLANUL DE NEGOCIERI sesiunea bursieră din 17 Iulie 2013

Nr. d/o	Nr. cererii de vânzare	Emitentul valorilor mobiliare	IDNO emitentului	Numărul înregistrării de stat al valorilor mobiliare, ISIN	Numărul valorilor mobiliare în pachet, unități	Prețul pentru o unitate, lei	Valoarea totală a pachetului, lei	% din volumul emisiei	Valoarea nominală a unei valori mobiliare, lei	Data depunerii cererii	Data începerii licitației	Termenul de valabilitate al cererii
1	170	SA "LEMNAR"	1003600055822	MD14LEMN1007	40 450	9,00	364 050,00	9,21	15,00	02.07.2013	05.07.2013	18.07.2013
2	171	BC "BANCA SOCIALA" S.A.	1002600035719	MD14BSOC1004	204	202,50	41 310,00	0,02	100,00	02.07.2013	05.07.2013	18.07.2013
3	172	SA "AVICOLA - VADUL - LUI - VODA"	1003600079903	MD14AVAD1005	139 000	0,81	112 590,00	1,49	1,00	02.07.2013	05.07.2013	18.07.2013
4	173	SA "FABRICA DE UNT DIN TARACLIA"	1003610000708	MD14DEUN1007	9 535	5,67	54 063,45	2,75	20,00	02.07.2013	05.07.2013	18.07.2013
5	174	IM "CIUMAI" SA	1002600007950	MD14CIUA1009	1 398	60,75	84 928,50	0,82	100,00	02.07.2013	05.07.2013	18.07.2013
6	175	SA "IAHNI"	1002611002702	MD14IAHN1003	2 271	5,67	12 876,57	0,18	10,00	02.07.2013	05.07.2013	18.07.2013
7	176	SA "COMBINATUL DE VINURI DIN TARACLIA"	1003610001336	MD14COVI1002	36 224	16,20	586 828,80	2,23	10,00	02.07.2013	05.07.2013	18.07.2013
8	177	SA "TRANSSTROI"	1003610000731	MD14TRAN1008	1 226	8,10	9 930,60	0,99	10,00	02.07.2013	05.07.2013	18.07.2013
9	179	SA "FLOARE - CARPET"	1003600088549	MD14CARP1005	1 023 070	28,00	28 645 960,00	16,81	10,00	03.07.2013	08.07.2013	19.07.2013
10	185	SA "ZIDCALTEN"	1004605000709	MD14ZITE1001	869	10,00	8 690,00	0,75	10,00	16.07.2013	19.07.2013	22.07.2013
11	186	SA "ZIDCALTEN"	1004605000709	MD14ZITE1001	164	10,00	1 640,00	0,14	10,00	16.07.2013	19.07.2013	22.07.2013
12	187	SA "LAFARGE CIMENT (MOLDOVA)"	1003606006217	MD14CEMT1002	280	30,00	8 400,00	0,00	30,00	16.07.2013	19.07.2013	22.07.2013
13	188	SA Farmacia "FILOMELA"	1003600157885	MD14FELA1001	37	10,00	370,00	0,12	10,00	16.07.2013	19.07.2013	24.07.2013

INDICELE COMPOZIT CALCULAT PENTRU LUNA MAI SUGEREAZĂ O RELANȘARE GRADUALĂ A ECONOMIEI, CONSTATĂ EXPERTII

Indicele Compozit Anticipator calculat pentru luna mai sugerează o revigorare graduală a economiei, susținută în principal de o expansiune dinamică a creditării, remitențelor și a consumului, comunică MOLDPRES cu referire la ultimului număr al publicației „Realitatea Economică” editată de Grupul Analitic Independent „Expert Grup”.

Astfel, “se confirmă primele semne ale redresării economice de la începutul anului curent, cu o creștere anuală a PIB-ului de 3,5% în primul trimestru”.

Totuși, „anomalii climatice recente ar putea afecta negativ perspectivele de relansare a sectorului agricol din anul curent”. Aceasta, în comun cu condițiile economice încă dificile din Rusia și Uniunea Europeană ar putea avea anumite repercusiuni negative asupra creșterii economice din acest an, apreciază economiștii. Per ansamblu, în pofida evoluției pozitive din primul trimestru, când PIB-ul a înregistrat o creștere anuală de 3,5%, perspectivele macroeconomice rămân incerte, iar nivelul riscurilor – înalt.

În luna mai volumul total al creditelor noi a crescut cu 19,2%, imediat după o creștere masivă de 24,8% în aprilie. Principala contribuție a avut-o expansiunea creditării în monedă națională pentru companii, care a crescut cu 60,5%, în timp ce creditele în valută străină acordate companiilor s-au redus cu 33,9%. Remitențele au crescut în primele cinci luni ale anului 2013 cu 10,6%. Pe de o parte, această situație denotă o redresare a consumului, iar pe de altă parte creează presiuni inflaționiste pe termen lung, mai constată Expert-Grup.

Prin urmare, o provocare majoră cu care se confruntă banca centrală este menținerea stabilității prețurilor pe fondul persistenței lichidităților abundente din economie.

În condițiile unei incertitudini ridicate privind perspectivele macroeconomice interne, orice intenții de majorare a previziunilor privind creșterea PIB-ului în anul curent, care de obicei sînt tentante pentru oficiali, trebuie tratate cu maximă precauție, sînt de părere experții.

Ministerul Economiei se așteaptă la o creștere de 3,5% a economiei Moldovei în 2013, peste media din regiune. La fel ca și oficialitățile moldovene, Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare anticipează o creștere a economiei Moldovei cu 3,5% în 2013. Pentru perioada 2014-2016 se prognozează o creștere a PIB de 4,5%-5% anual, precum și o rată a inflației de 3,7% în 2014, respectiv 4,9% în anul 2015 și 4,5% în 2016.

PIAȚA IMOBILIARĂ ȘI-A MENȚINUT TENDINȚA DE REDUCERE A PREȚURILOR ȘI A TRANZACȚIILOR, ÎN PRIMUL SEMESTRU

Prețurile la apartamente pe piața imobiliară secundară au scăzut ușor, în primul semestru, de la o medie de 590 la 583 de euro pe metru pătrat, pe fondul unei reduceri a numărului de tranzacții, transmite MOLDPRES cu referire la o analiză a Bursii Imobiliare LARA.

De la începutul anului prețurile la imobilul locativ în general s-au redus cu circa 5 la sută, iar situația pe această piață s-a înrăutățit comparativ cu ultimii ani – piața imobiliară se află într-o stagnare profundă, apreciază experții imobiliari.

Oficiile cadastrale din municipiul Chișinău au înregistrat în prima jumătate de an 1 244 de vânzări de apartamente, față de 1361 în perioada similară a anului precedent. Este o cifră incomparabil mai mică față de maximum din ultimii zece ani înregistrat în anul 2005, respectiv 2 249 de tranzacții.

Experții imobiliari explică această evoluție prin faptul că există o discrepanță mare între așteptările persoanelor care vînd apartamente și celor care le cumpără. Vînzătorii continuă să mențină prețurile chiar dacă cererea este în scădere. Ei preferă să-și vîndă proprietățile la prețul apropiat de cel de piață sau să nu le vîndă deloc, așteptînd ca acesta să crească. „Vînzătorii stabilesc prețurile fără a analiza situația pe piață și merg pe principiul „am nevoie mare de bani” sau se orientează la prețurile imobilului de peste hotare, potrivit analizei LARA.

În cazul în care apartamentul este scos la vînzare la prețul real, evaluat de specialiști, el este de regulă vîndut în două-trei luni. Iar dacă prețul solicitat este mai mare cel puțin cu 10-15%, apartamentul ar putea să fie vîndut în cel puțin șase luni.

Instabilitatea politică și economică este un alt factor ce a dus la stagnarea pieței. Multe persoane amîna achiziția pentru „vremuri mai bune”.

Ca urmare a exodului forței de muncă peste hotare, scade numărul participanților la piață, ceea ce determină reducerea sensibilă a numărului de tranzacții pe piața secundară cu minimum 20-25 la sută, potrivit experților LARA. În ultimii trei ani se atestă o reducere a cererii din partea moldovenilor care muncesc temporar în străinătate. Tot mai multe persoane investesc în imobil în țara în care muncesc.

Un alt factor care a condus la stagnarea pieței secundare este scăderea prețurilor la construcțiile noi. Omul rămîne nedumerit atunci cînd compară prețul de 600-700 de euro pe metru pătrat la apartamentele noi cu una-două camere din sectoarele Botanica, Centru sau Rîșcani și prețurile de 800-900 de euro pe metru pătrat la imobilele similare solicitate pe piața secundară. Vînzările pe piața primară reprezintă jumătate din numărul total de tranzacții pe piața imobiliară.

Experții mai menționează că în perspectiva imediată nu există premise pentru schimbarea situației pe piața imobiliară în municipiul Chișinău.

LEUL MOLDOVENESC A ATINS COTA DE VÂRF ÎN DEPRECIEREA SA – OPINIILE ANALIȘTILOR

Leul moldovenesc a atins cota de vîrf în deprecierea sa în raport cu dolarul SUA și cu euro. Specialiști și analiști ai pieței valutare, soliciți de reporterii agenției “INFOTAG”, au afirmat că prin logica lucrurilor, atunci cînd nu există motive obiective pentru deprecierea cursului, dolarul american își va ceda lent pozițiile în raport cu leul.

“Este cert că nu ne putem aștepta la o piruetă bruscă în aprecierea cursului monedei naționale, pentru că va fi o corectare lentă a cursului”, a declarat un analist.

Rugat de agenție să enunțe cauzele care au determinat deprecierea atât de substanțială a leului în ultimele câteva săptămîni, analiștii au invocat două argumente formale care au influențat indirect cererea de valută, sporită artificial.

“Din cauza dobînzilor relativ egale la depozitele în lei și cele în valută străină, populația a convertit depozitele în lei în depozite în valută străină, fapt care a favorizat creșterea cererii de euro și dolari SUA. A doua cauză a fost aceea că băncile au achiziționat valută în volume comparativ mari, care s-au oferit spre vînzare avantajoasă chiar a doua-a treia zi, în condițiile în care cursul leului se depreciază lent și sigur”, a afirmat interlocutorul agenției.

“Dat fiind faptul că specialiștii Băncii Naționale a Moldovei (BNM) fixează aceste tranzacții pur aritmetic, aceasta a ajutat la împingerea în sus a cursului oficial al leului în raport cu dolarul SUA și cu euro”, constată experții, care nu exclud că aceasta a urcat artificial cursul leului.

Participanții la piața valutară recunosc faptul că acum “toată lumea s-a încordat, ghicind cît de sus va urca cursul dolarului în raport cu leul moldovenesc?”.

“Dar imediat cum regulatorul va simți că piața este “saturată” cu valută, cursul oficial al leului va începe să revină în “coridorul” anterior, recuperînd pozițiile “pierdute”, a spus interlocutorul agenției.

Gubernatorul BNM, Dorin Drăguțanu, nu vede nimic special în faptul că, cursul leului în raport cu dolarul SUA a atins cotația de 12,7 MDL: \$1. “Noi recunoaștem faptul că acum pe piață se atestă o slăbire a leului cu 3,8% în șase luni ale anului 2013, dar rubla rusească a slăbit cu 8% în aceeași perioadă.

Colegii noștri din Rusia spun că doresc să profite în mod conștient de slăbirea cursului pentru a stimula economia”, a declarat Drăguțanu agenției “INFOTAG”, relevînd faptul că leul moldovenesc s-a depreciat cu 8% în raport cu euro de la începutul anului.

Șeful BNM a afirmat că un asemenea curs al monedei naționale convine pe deplin regulatorului, pentru că este în conformitate cu țintele de inflație pe anul 2013 și în perioadele viitoare.

“Noi nu intervenim în situația de pe piață și dorim să oferim mai multe posibilități pentru ca piața însăși să influențeze mai eficient acest proces, ca participanții la piață, prin intermediul tranzacțiilor, să găsească un echilibru de piață în raporturile dintre cursurile valutare”, a spus Drăguțanu.

Totodată, guvernatorul BNM a lăsat să se înțeleagă că imediat cum cei mai mici factori care vor presa leul moldovenesc își vor face apariția pe piață, regulatorul va interveni în situație imediată.

“Participanții la piață nu trebuie să uite că BNM are în rezerve \$2,5 mld. și noi suntem în stare să efectuăm în orice moment o intervenție puternică pe piața valutară”, a mai spus guvernatorul BNM, Dorin Drăguțanu, în interviul acordat agenției “INFOTAG”.

În atenția acționarilor SA “Autocomerț-Service”

Consiliului SA “Autocomerț-Service” informează acționarii despre hotărîrele aprobate în cadrul Adunării generale anuale din 07 iunie 2013. În cadrul adunării au participat 92,37% din acțiune cu drept de vot plasate de societate.

CU VOTUL UNANIM AU FOST APROBATE URMĂTOARELE HOTĂRÎRI:

1. Aprobarea dării de seama anuale privind activitatea organului executiv și consiliului societății asupra rezultatelor activității pentru anul 2012, direcțiile prioritare pentru anul 2013;
2. Aprobarea dării de seamă financiară anuală a Societății asupra activității din anul 2012 și concluzia auditului;
3. Aprobarea dării de seamă a comisiei de cenzori a societății pentru perioada anului 2012;
4. Aprobarea folosirii capitalului de rezervă pentru acoperirea pierderilor pe anii precedenți și normativele de repartizare a profitului Societății pe anul 2013
5. Aprobarea companiei de audit și cuantumul retribuției;
6. Alegerea Comisiei de Cenzori;
7. Alegerea Președintelui consiliului societății;
8. Înstrăinarea acțiunilor de tezaur de către acționarii societății la prețul de 18,40 lei;
9. Autenticarea procesului verbal al adunării generale anuale a acționarilor.

Totodată, anunțăm, că conform hotărîrii adunării generale a acționarilor de tezaur, toți acționarii societății sînt în drept să procure acțiunile de tezaur proporțional cotei deținute în capitalul social. Pentru aceasta cererile vor fi depuse la consiliul societății în termen de pîna la 08 august 2013. În cazul în care doritorii nu vor fi sau nu vor fi solicitate toate acțiunile de tezaur, acțiunile vor fi înstrăinate acționarului majoritar, contra datoriilor societății față de el, la prețul de 18,40 lei.

Consiliul Societății SA “Autocomerț-Service”
Tel. 45-93-25,46-00-46

Împreună în lumea finanțelor

Secția de marketing
Tel.: +373 69 821216

S.A. “AFLUX”

Va invita la Adunarea Generală ordinară a acționarilor, care va avea loc pe 23 august 2013 la ora 12-00 pe adresa or. Chisinau, str. Albisoara 74/2. Înregistrarea participanților 10-00 – 11-00.

ORDINEA DE ZI:

1. Darea de seama economico-financiară a societății pe a. 2012
2. Raportul cenzorului.
3. Aprobarea acoperirii pierderilor societății din profitul nerepartizat a anilor precedenți.
4. Despre modificările în Statutul S.A. AFLUX privind, genurile de activitate a Societății: art. 4. punct 4,2 – “servicii de arenda”
5. Realegerea directorului societății și comisiei de cenzori.

Listele acționarilor s-au pregătit la data de 12 iulie 2013

Stimați acționari ai “Băncii de Economii” S.A.!

Societatea pe acțiuni Banca de Economii S.A. vă aduce la cunoștință că la data de 12 iulie 2013, în sala de conferențe a Federației Generale a Sindicatelor de pe adresa mun. Chișinău, str. 31 August

1989, nr. 129 a avut loc Adunarea Generală Extraordinară a Acționarilor Băncii de Economii S.A. la care au participat acționarii și reprezentanții legitimi ai acestora ce dețin 96.30% din numărul total de acțiuni cu drept de vot emise de Banca de Economii S.A.

CHESTIUNEA NR. 1:

Cu privire la încetarea înainte de termen a împrumuturilor membrilor Consiliului Băncii; S-a propus pentru votare proiectul de hotărîre:

1.1. A înceta înainte de termen împrumuturile membrilor Consiliului Băncii.

Rezultatul votului:

Pentru – 100.00%; Împotrivă – 00.00%.

CHESTIUNEA NR. 2:

Cu privire la alegerea noii componente a membrilor Consiliului Băncii; Conform rezultatului votării cumulative în Consiliul Băncii au fost aleși:

1. HÎNCU MIHAIL
2. BESARAB SVITLANA
3. COVACI MARIANA
4. MATVEEVA ELENA
5. VORONIN ANGELA

În conformitate cu prevederile art. 29 alin. 1 lit. a) a Legii privind societățile pe acțiuni nr. 1134-XIII din 02.04.1997, Banca de Economii S.A. reamintește acționarilor despre necesitatea actualizării datelor personale la Registraturul Independent al Băncii de Economii S.A. Coordonatele Registraturului Independent al Băncii: „Registru-F” S.A., mun. Chișinău, str. Mitropolit Varlaam 65 (în incinta „Moldagroconstrucția” S.A. (bir. 333,335,337 – et. 3), tel.: 022 22 99 13.

Relații la telefon: 022 218 026

Consiliul SA „Mămăliguța”

informează că la Adunarea Generală Anuală a acționarilor ce a avut loc la data de 10.07.2013, unde au participat 99,9% de acționari cu drept de vot au fost discutate și aprobate cu 100% acțiuni cu drept de vot prezente la adunare

URMĂTOARELE HOTĂRÎRI:

1. S-a aprobat darea de seamă a consiliului societății pe anul 2012.
2. S-a aprobat raportul financiar al societății pe anul 2012 și s-au ales direcțiile prioritare de dezvoltare pe anul 2013.
3. S-a aprobat darea de seamă a organului executiv pe anul 2012.
4. S-a aprobat darea de seamă a comisiei de cenzori.
5. În legătură cu cererea de demisie din funcția de membru al consiliului societății a doamnei Vladco Svetlana, a fost ales un alt membru al consiliului și anume doamna Burlac Rodica.
6. A fost repartizat profitul societății obținut în 2012 și aprobate normativele de repartizare a profitului pe 2013.
7. S-a ales compania de audit – “Capital Audit” SRL și s-a stabilit normativul de remunerare a ei.

Администрация A.O. „Nord – Fruct”

извещает своих акционеров о созыве общего собрания которое состоится 17 августа 2013 года по адресу: г. Кишинев, ул. Каля Ешилор, 6.

ПОВЕСТКА ДНЯ:

1. Отчет о проделанной работе за 2012 год.
2. Отчет ревизионной комиссии.
3. Выборы Совета Общества.
4. План хозяйственной деятельности на 2013 год.

Начало регистрации 9.00.

Начало собрания 10.00.

Список акционеров имеющих право на участие в собрании составлен по состоянию на 10 июня 2013 года.

Участвующим в собрании акционерам необходимо иметь при себе документы удостоверяющие личность а их представителям доверенность, оформленную в соответствии с законодательством.

Совет Общества A.O. „Nord – Fruct”

În atenția acționarilor SA „Continent – Service”

Consiliul SA „Continent – Service”, aduce la cunoștință că, pe data de 07.06.2013 a avut loc adunarea generală anuală a acționarilor SA „Continent -Service”. Numărul total de acțiuni cu drept de vot – 1678726. În cadrul Adunării au participat acționari care dețin 96,87% – 1678726 de acțiuni cu drept de vot.

CU VOT UNANIM AU FOST APROBATE URMĂTOARELE HOTĂRÎRI:

1. Aprobarea dării de seamă anuale privind activitatea organului executiv și Consiliului Societății asupra rezultatelor activității pentru anul 2012, direcțiile prioritare pentru anul 2013;
2. Aprobarea dării de seamă financiară anuală a Societății asupra activității din anul 2012 și a concluziei auditului;
3. Examinată și aprobată darea de seamă a Comisiei de Cenzori a societății pentru perioada anului 2012;
4. Aprobarea folosirea capitalului de rezervă pentru acoperirea pierderilor pe anii precedenți și normativele de repartizare a profitului Societății pe anul 2013;
5. Aprobarea compania de audit și cantumul retribuției;
6. Alegerea Comisia de cenzori;
7. Alegerea Președintelui Consiliului Societății
8. Autentificarea procesului-verbal al adunării generale anuale a acționarilor.

**Consiliul Societății
tel.: 022-460-046**

Stimate acționar „ICM-2 Fălești” SA!

Administrația „ICM-2 Fălești” SA anunță convocarea AGA în data de 30 august 2013 la adresa: or. Fălești str. Chișinăului 2,

CU URMĂTOAREA ORDINE DE ZI:

1. Raportul organelor de conducere a societății cu privire la rezultatele activității pe anul 2012 și perspectivele de activitate pentru anul 2013.
2. Examinarea și aprobarea dării de seamă economico-financiară pe anul 2012.
3. Alegerea firmei de audit și întărirea cantumulului de remunerare.
4. Cu privire la repartizarea profitului net al societății sau acoperirea pierderilor anului 2012 aprobarea normativelor de repartizare a profitului pentru anul 2013.

Cu materialele pentru AGA acționarii pot lua cunoștință în fiecare zi de miercuri și joi între orele 9.00 și 12.00 la sediul întreprinderii începând cu 02 august 2013.

Înregistrare acționarilor va începe la orele 10.00, începutul AGA la orele 11.00.

Stimate acționar a „Comcon Victoria” S.A.

Bursa Veaceslav (IDNP 0971407545327, mun. Chișinău, str. Drumul Viilor, 30/2, ap. 41) care până la anunțarea ofertei prezente împreună cu persoanele afiliate deține 10 664 acțiuni ordinare nominative cu drept de vot SA „Comcon Victoria”, în continuare „Ofertant”, anunță oferta publică de preluare obligatorie pe piața secundară a valorilor mobiliare, obiectul căreia îl constituie procurarea a 6091 acțiuni ordinare nominative cu drept de vot, cu valoarea nominală de 33 lei fiecare, cod ISIN MD14COMC1009, emise de către Societatea pe acțiuni „Comcon Victoria” SA, nr. 1003600041890 din 30.12.2010, adresa juridică: str. Haltei, 41/1, mun. Chișinău la prețul de 33 lei (33 lei 00 bani) per acțiune, cu termen de acțiune a ofertei publice de 30 zile din data anunțării ofertei prezente.

Oferta publică va fi deservită de către Compania de Brokeraj „DAAC Invest” SA, nr. de înregistrare 1003600091448 din 13.11.2008.

Propunerile de vânzare se vor recepționa în perioada 05.08.2013-05.10.2013 (termenul de acțiune a ofertei publice), zilnic între orele 9:00 – 12:00 și 14:00-16:00 cu excepția zilelor de odihnă și zilelor de sărbătoare nelucrătoare, de către Compania de brokeraj „DAAC Invest” SA, la adresa de reședință: MD2069, Republica Moldova, mun. Chișinău str. Calea Leșilor, 10

**Telefoanele de contact:
/3732/ 50 83 51; 74 15 72.**

Doritorii pot lua cunoștință cu conținutul prospectului ofertei publice la adresa: MD-2069, mun. Chișinău, str. Calea Leșilor, 10, în incinta companiei Compania de Brokeraj „DAAC Invest” SA în pe parcursul termenului de acțiune a ofertei publice.

SUPLIMENTAR

Pentru vânzarea acțiunilor, persoanele fizice vor prezenta următoarele acte:

- Buletinul de identitate sau pașaportul de uz intern, emis de fosta URSS, modelul anului 1974 (cu condiția existenței în aceste pașapoarte a următoarelor mențiuni, confirmate prin semnătura și ștampila organului abilitat: pentru pensionari – mențiunea despre cetățenia Republicii Moldova și numărul de identificare de stat al persoanei fizice (IDNP); pentru persoanele care au renunțat la acte din considerente religioase – cetățenia Republicii Moldova și mențiunea „Valabil pe termen nelimitat”);
- Copia actului de identitate;
- Extrasul din registrul acționarilor. Datele extrasului din registrul acționarilor trebuie să corespundă datelor din actul de identitate.

În cazul în care vânzarea acțiunilor se va face prin reprezentant, se va prezenta procura de reprezentare, perfectată (autentificată) notarial în conformitate cu legislația în vigoare.

Obținerea extrasului din registrul, precum și actualizarea datelor în registrul poate fi realizată la Registratorul Independent „Soliditate” S.A., str. Feredeului, 4, mun. Chișinău, Republica Moldova.

Tel. 54 93 20

Stimate acționar al SA „Ialtexgal-Aurica”

Administrația Societății Va aduce la cunoștință despre convocarea adunării generale repetate a acționarilor la data de 31.07.2013 la ora 09.00 pe adresa: or. Ialoveni, Str. Al-ru cel Bun30. Înregistrarea acționarilor va fi la orele 8.30-9.00.

ORDINEA DE ZI A ADUNĂRII:

1. Alegerea consiliului societății pe 2013.
2. Aprobarea dării de seamă financiară a societății pe 2012.
3. Aprobarea modificării capitalului social.

Rugăm să prezentați documentul de identitate sau procura autentificată în modul stabilit (dacă este procura).

Вниманию акционеров SA «Volan»!

Совет Общества объявляет о созыве очередного годового Общего Собрания акционеров, которое состоится 17августа 2013г по адресу: г. Единцы, ул. Индепенденций, 228. Начало собрания в 14.00. Регистрация участников с 10.00 до 13.00.

ПОВЕСТКА ДНЯ:

1. Утверждение отчета Совета Общества SA «Volan» за 2012 г.
2. Утверждение отчета Ревизионной комиссии SA «Volan» за 2012 г.
3. Утверждение финансового годового отчета SA «Volan» по результатам деятельности за 2012 г.
4. О реорганизации SA «Volan».
5. Заверение протокола Общего Собрания акционеров.

Список акционеров, имеющих право на участие в собрании составлен на 10 июля 2013 г. С материалами повестки дня собрания можно ознакомиться с 29.07.2013 в рабочие дни с 10.00 до 16.00 по адресу г. Единцы, ул. Индепенденций, 228, телефон для справок (0246)24575.

Для регистрации акционеры должны предоставить удостоверение личности, а их представители – доверенность в соответствии с законодательством РМ.

Consiliul Societății «Fabrica de vinuri din Puhoi»

anunță convocarea Adunării Generale extra ordinare a acționarilor pentru data de 2 august 2013 pe adresa: r-nul Ialoveni, s. Puhoi, în incinta corpului administrativ „Fabrica de vinuri din Puhoi” SA.

ORDINEA DE ZI:

1. Eliberarea din funcție a administratorului
2. Alegerea noului administrator

Începutul înregistrării acționarilor-9.00

Începutul adunării – 10.00

Lista acționarilor, care au dreptul să participe la Adunarea generală, este perfectată conform situației la data de 25.06.2013

Participanții la Adunare se vor familiariza cu materialele ce vor fi examinate la Adunarea generală cu începere din 23.07.2013 la sediul Societății.

Pentru participare la Adunare acționarii vor avea asupra lor buletinul de identitate (pașaportul), iar reprezentanții acționarilor – și documentul care atestă împuternicirile lor (procura perfectată în modul stabilit).

«UNIVERSAL» SA

В соответствии со статьями 83 и 91 Закона об акционерных обществах РМ, доводит до сведения акционеров, что на заседании совета «Universal» SA от 12 июля 2013 года в рамках рассмотрения итогов дополнительной эмиссии простых именных акций, решение о которой было принято на годовом общем собрании акционеров от 30 апреля 2013 года,

БЫЛИ ПРИНЯТЫ СЛЕДУЮЩИЕ РЕШЕНИЯ:

1. Принять к сведению итоги размещения простых именных акций дополнительной эмиссии;
2. Признать дополнительную эмиссию простых именных акций в количестве 2 100 000 штук на сумму 2 100 000 леев состоявшейся.
3. Утвердить список подписчиков на простые именные акции дополнительной эмиссии;
4. Утвердить отчет о дополнительной эмиссии простых именных акций «Universal» SA.

**Дополнительная информация по тел:
/022/ 52 11 15
Администрация «Universal» SA**

S.A.R. „MOLDCARGO” S.A.

Prin prezenta, Societatea de Asigurări – Reasigurări „MOLDCARGO” S.A., Vă informează că la data de 07 iunie 2013 a avut loc Adunarea Generală Ordinară Anuală a S.A.R. „MOLDCARGO” S.A. context în care, solicităm să publicați următorul extras din procesul-verbal al adunării: „Societatea de Asigurări – Reasigurări „MOLDCARGO” S.A. informează că la data de 07 iunie 2013 a fost desfășurată Adunarea Generală Ordinară Anuală a Acționarilor Societății, care

A ADOPTAT URMĂTOARELE HOTĂRÎRI:

- I. A aproba darea de seamă a Societății cu privire la rezultatele activității „MOLDCARGO” S.A. pentru anul 2012;
- II. A aproba Raportul Financiar al Societății de Asigurări – Reasigurări „MOLDCARGO” S.A. pentru anul 2012, cu repartizarea profitului net obținut în rezultatul activității financiar – economice pentru anul 2012 conform proiectului prezentat, achitarea dividendelor urmînd a fi executată de Societate în termen de 1 lună pentru persoanele fizice și 2 luni pentru persoanele juridice;
- III. A aproba darea de seamă anuală a Comisiei de cenzori, și avizul organizației de audit referitor raportului financiar al Societății pentru anul 2012;
- IV. A aproba darea de seamă anuală a Consiliului Societății privind activitatea Societății pentru anul 2012, Consiliul Societății reieșind din competențele sale, va desfășura o activitate permanentă de reprezentare cît mai calitativă a intereselor acționarilor;
- V. A confirma în calitate de organizație de audit Compania „Afex – Service” S.R.L. și a stabili cantumul retribuției pentru serviciile acordate conform proiectului prezentat; – A stabili în sarcina Organului Executiv încheierea contractului cu organizația de audit în condițiile menționate la p. 1 a prezentei hotărîri.
- VI. A aproba Bussines – Planul Societății și direcțiile prioritare de dezvoltare pentru anul 2013, conform proiectului prezentat; – A pune în sarcina Organului Executiv, conducătorilor subdiviziunilor, directorilor reprezentanțelor Societății să orienteze eforturile tuturor angajaților spre executarea prognozei bugetului pentru anul 2013; – A stabili ca direcții prioritare de dezvoltare a S.A.R. „MOLDCARGO” S.A. în anul 2013: – Creșterea volumului încasărilor de prime de asigurare, îmbunătățirea calității produselor de asigurare și nivelului de deservire a clienților; – Îmbunătățirea calității portofoliului de asigurare, majorarea rentabilității fiecărui tip de asigurare; – Adaptarea produselor de asigurare la cererea pieței de asigurări din Republica Moldova; – Continuarea activităților de majorare a rentabilității prin optimizarea cheltuielilor generale și administrative, monitorizarea permanentă a forțelor de vânzări, executarea procedurilor de underwriting pentru minimizarea riscurilor asigurate; Consiliul Societății, Comisia de Cenzori, Organul executiv, reieșind din competențele sale funcționale, vor desfășura o activitate permanentă, bine determinată, în vederea executării prezentei hotărîri.
- VII. A aproba Codul de Governare Corporativă a Societății conform proiectului prezentat; – Se stabilește, ca în activitatea curentă a Consiliului Societății, Organului Executiv, persoanele cu funcții de răspundere, acționarii Societății vor utiliza și respecta prevederile Codului de Governare Corporativă.
- VIII. În conformitate cu prevederile Statutului Societății semnăturile Președintelui și Secretarului Adunării Generale Ordinar Anuale aplicate pe procesul verbal al prezentei Adunări, vor fi autentificate de Comisia de Cenzori în exercițiu”.

НКФР вместе с НБМ разработают единый механизм сделок с ГЦБ

2

Решения Национальной комиссии по финансовому рынку

2

Банки обязаны показывать общую стоимость кредита

3

Артур Герман назначен председателем Национальной комиссии по финансовому рынку

Председателем Национальной комиссии по финансовому рынку (НКФР) назначен Артур Герман. С июля 2011 г. он занимал должность заместителя председателя НКФР.

Как передает "ИНФОТАГ", Герман родился 26 мая 1964 г. Он экономист, доктор экономических наук. Свою трудовую деятельность он начал в 1990 г. Работал директором фирмы "Агросервис", консультантом премьер-министра Мирчи Друка, советником Валерия Муравского во времена его премьерства. В 1992 г. – первый заместитель министра внешних экономических связей. В 1993-1994 гг. президент СП "Сеабеко-Молдова". После этого работал в австрийской фирме "Андрес", фонде "Вииторул Тэу", совете КБ "Унибанк". В июне-ноябре 1998 г. – председатель Государственной комиссии по рынку ценных бумаг. Некоторое время работал в инвестиционных банках Австрии, в 2006-2009 гг. был экономическим советником в посольстве РМ в Швеции. С 2011 г. работает в НКФР.

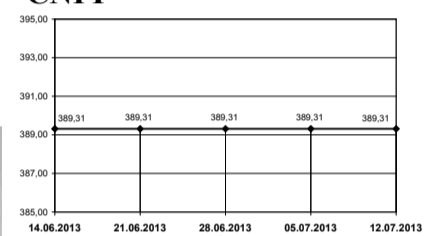
Депутаты провели и другие перестановки в АС НКФР. Они освободили от должности члена совета НКФР Михаила Чиботару, который занимал до 2011 г. должность председателя НКФР. Также лишился поста вице-председателя Виктор Каптарь, оставшись членом АС.

Юрия Филип повысили в должности – от члена совета до заместителя председателя НКФР. Еще одним заместителем назначена Нина Доска, которая занимала должность директора главного управления по надзору за ценными бумагами НКФР.

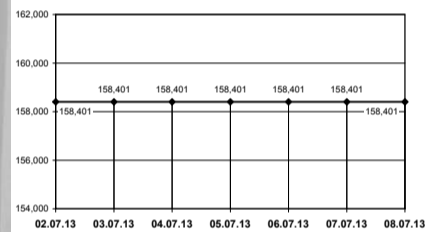
Членом АС НКФР также является Аурика Дойна.

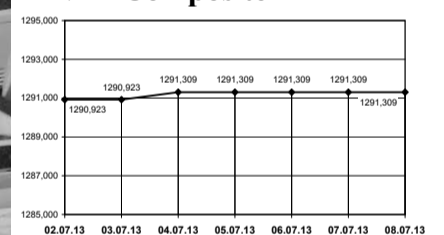
CNPF

Banking Stock Index – InfoMarket

EVM-Composite

Курс валют на 17.07.2013

Валюта	Ставка	Курс
USD	1	12.6332
EUR	1	16.5640
UAH	1	1.5491
RON	1	3.7356
RUB	1	0.3890

FIN ACTIV CONSULTING
Лицензия НКФР РМ, №000071

ОЦЕНКА АКЦИЙ
при реорганизации путём слияния, разделения, выделения...

- для внесения акций в качестве вклада в уставный капитал;
- в случае выкупа собственных акций;
- для тендерного предложения.

022,21-26-86(85),
факс: 022,22-88-45,
069102380, 068270011
MD2004, г.Кишинев, ул. Колумна,131
S.A. «FINACTIV-CONSULTING»

Обзор биржевых сделок за неделю

Объем биржевых торгов за период с 08 по 12 июля 2013 года составил 1,17 млн леев. Итого проведено 9 сделок с ценными бумагами 6 акционерных обществ.

В Основной Секции Биржи торговались акции 3 эмитентов: «Banca de Economii» – по цене 14,00 лей, «Parcul de autobuze din Bălți» – по цене 11,00 лей и «Asito» – по цене 12,00 лей. Общий объем сделок составил 1,15 млн леев.

В Секции Прямых Сделок были зарегистрированы сделки на сумму 17,9 тыс. леев. В рамках голосовых торгов проданы пакеты акций «Visucigă» и «Grăție-94» по цене 10,00 лей. Посредством публичного предложения на вторичном рынке были приобретены 0,01% акций страховой компании «Grawe Carat Asigurări» по 1438,75 лей за акцию.

Фондовая биржа Молдовы предоставляет консалтинговые услуги в области лицензируемой деятельности (биржевой).

Информация по телефону 022-27-76-36.

www.moldse.md

Фондовая биржа Молдовы

В Молдове необходимо обеспечить прозрачность структуры акционеров финансовых учреждений, а также защиту прав собственности в банковском секторе

Об этом заявил исполнительный директор Международного валютного фонда по Молдове Менно Снел на встрече с президентом Молдовы Николаем Тимофти.

Как сообщила пресс-служба главы государства, Менно Снел положительно оценил экономические тенденции в Молдове и подчеркнул важность реализации структурных реформ в энергетическом, финансовом и образовательном секторах.

Николай Тимофти выразил удовлетворение нынешним уровнем сотрудничества Молдовы и МВФ. По его словам, финансовая помощь МВФ способствовала развитию экономики, а консультации его экспертов сделали возможной реформу финансовых институтов страны. Глава государства заявил, что благодаря сотрудничеству с МВФ власти Молдовы смогли снизить бюджетный дефицит, удержать под контролем инфляцию, а также обеспечить финансовую стабильность. Кроме того, он выразил уверенность, что политическая стабильность в стране будет способствовать достижению высоких экономических показателей.

InfoMarket

Moldpresa®
Tu alegi, noi difuzăm!

НКФР вместе с НБМ разработают единый механизм сделок с ГЦБ

Национальная комиссия по финансовому рынку совместно с Национальным банком Молдовы разработают единый механизм сделок с государственными ценными бумагами с тем, чтобы упростить правила рынка для игроков, коммерческих банков Республики Молдова.

В ходе семинара, посвященного деятельности и функциям Центрального депозитария ценных бумаг, вице-председатель НКФР Нина Доска отметила, что в Молдове положение в сфере сделок с государственными ценными бумагами похоже на ситуацию в Румынии. «Задача семинара – найти оптимальное решение для развития, не разрушая то, что уже есть. Будет ли это единый депозитарий государственных и корпоративных ценных бумаг, или сохранится центральный депозитарий ГЦБ в Национальном банке Молдовы, должны решить мы, ответственные за регулирование финансового сектора».

В настоящее время оборот ГЦБ сроком до года происходит на вторичном рынке, регулируемом НБМ, а бумаги сроком более года могут участвовать в сделках на Фондовой бирже, и для них уже разработана концепция, которая должна быть утверждена и внедрена. «Семинар должен показать нам наиболее эффективные меж-

дународные методы расчета через центральный депозитарий», – сказала Н. Доска.

По ее словам, с НБМ «будет обсуждаться механизм сделок с ценными бумагами при условии, что ГЦБ являются инструментом, управляемым Нацбанком. ГЦБ выпускаются министерством финансов, аукционы проходят каждый вторник, в нем принимают участие дилеры, авторизованные коммерческие банки». Нет нормы, которая регулировала бы сделки с ГЦБ на бирже. К ГЦБ надо применять те же правила, что и к другим ценным бумагам.

«Каждому инвестору нужна прибыль, именно он решает, куда

вкладывать средства – в ГЦБ или в корпоративные ценные бумаги. Правила сделок с ценными бумагами должны быть едиными, а нам надо создать необходимые условия, чтобы инвесторы могли инвестировать в ценные бумаги», – добавила Н. Доска.

«Деятельность технической помощи, организованная НКФР совместно с Инструментом по техническому сотрудничеству и обмену информацией Европейской комиссии (ТАИЕХ), связана с ролью и ответственностью центрального депозитария, учетно-расчетных систем и другими аспектами регулирования и надзора на рынке капитала. Нашим

партнером по развитию является орган по финансовому надзору Румынии, который в течение двух дней расскажет о своем опыте и реформах в секторах рынка, проводимых в рамках европейской интеграции на рынке капитала Румынии», – отметила Аурика Дойна, член НКФР.

Румынские эксперты сообщили, что в Румынии управление центральным депозитарием доверено административному совету из 5 человек, осуществляющему депозитарные операции для эмитентов ценных бумаг, операции ведения реестра для эмитентов ценных бумаг и учетно-расчетные операции при сделках с ценными бумагами.

«Участники расчетно-учетной системы и реестра имеют доступ и осуществляют особые операции при помощи двух агентов, участники должны посещать курсы, проводимые центральным депозитарием и сдавать профессиональные экзамены. Если число агентов-участников системы и реестра падает ниже предусмотренного уровня, центральный депозитарий приостанавливает доступ участника к системе и реестру до восстановления ситуации», – сообщила Сандалэ Нан, эксперт из Румынии.

Флорин ЛЕВАНЦИКЪ

Решения Национальной комиссии по финансовому рынку

В ходе очередного заседания Административного совета Национальной комиссии по финансовому рынку от 5 июля 2013 года, было принято решение признать утратившим силу Распоряжение Национальной комиссии по финансовому рынку №57/2-О от 23.11.2007 г. «О приостановлении банковских операций на текущих счетах акционерного общества «Proprietar» (Официальный монитор Республики Молдова, 2007 г., №184-187, ст. 686).

Кроме того, была одобрена государственная регистрация уставов ссудо-сберегательных ассоциаций „BANII EXPRES”, „BIRLADENI”, „BRĂVICENI CREDIT”, „BRÎNZENII VECHI”, „CIUCIULENI-CREDIT”, „COGĂLNIC”, „COGĂLNICENI CREDIT”, „COSTULENI”, „COȘCALIA”, „COTIUJENII MARI CREDIT”, „CREDITE DIN CORBU”, „CREDITE-DONDUȘENI”, „CUȘMIRCA”, „DOLTU”, „DRODANA”, „ENICHIOR”, „FĂLEȘTI NOI”, „FRUMOASA”, „GHIDULENI”, „HÎRTOPII MIC”, „IZVORAȘ-CREDIT”, „LĂRGUTA”, „LEGENDA”, „MĂNOILEȘTI”, „MAȘCĂUȚI”, „ONIȘCANI”, „PROMETEU CREDIT”, „PUHĂCENI”, „RECEA”, „RECEA-FIN”, „REZINA CREDIT”, „SLOBOZIA-DUȘCA”, „ȘOLDĂNEȘTI CREDIT”, „TARACLIA DE SĂLCIE”, „TĂTĂRĂUȘA VECHE”, „TEȚCANI”, „ȚEPILOVA”, „VALEA NISTRULUI”, „VALEA PODULUI”, „ZBEROIA” и „ZGURIȚA” в новых редакциях.

Административный совет НКФР принял решение зарегистрировать в Государственном реестре ценных бумаг:

1.1. Ценные бумаги, размещенные при создании акционерного общества „CENTRUL DE CULTURĂ ȘI ARTĂ LUCEAFĂRUL” (IDNO 1013600015391; мун. Кишинэу, ул. Вероника Микле, 7), в сумме 50000 леев в количестве 1000 простых именных акций номинальной стоимостью 50 леев, с государственным регистрационным номером MD14LUF1007;

1.2. Уменьшение уставного капитала акционерного общества „FABRICA DE CONSERVE DIN GLODENI” (IDNO 1004602000443; г. Глоден, ул. Штефан чел Маре, 1) на 10260660 леев, путем уменьшения номинальной стоимости одной простой именной акции с 10 до 5 леев. Уставный капитал общества после уменьшения составит 10260660 леев, разделенный на 2052132 простые именные акции номинальной стоимостью 5 леев.

Рассмотрев представленные заявления и материалы, Административный совет Национальной комиссии по финансовому рынку принял решение разрешить реорганизацию акционерного общества „ANCO” (IDNO 1002600016301;

мун. Кишинэу, ул. Флорилор, 16/1) путем преобразования в общество с ограниченной ответственностью.

После рассмотрения заявления на переоформление лицензии страховой компании „VICTORIA ASIGURĂRI” АО принято решение переоформить лицензию страховой компании „VICTORIA ASIGURĂRI” АО серии CNPF №000682, выданную 16 января 2009 года на право осуществления деятельности в области страхования (общее страхование), путем замены приложения к лицензии с исключением следующего адреса для осуществления лицензированной деятельности: мун. Кишинэу, ул. А. Дога, 24.

Вследствие рассмотрения заявлений на переоформление лицензии страхового-перестраховочного общества „DONARIS GROUP” АО принято решение переоформить лицензию страхового-перестраховочного общества „DONARIS GROUP” АО серии CNPF №000657, выданную 29 марта 2011 года на право осуществления деятельности в области страхования (общее страхование), путем замены приложения к лицензии с исключением следующего адреса для осуществления лицензированной деятельности: г. Тараклия, ул. Лесная, 167; включением следующих адресов для осуществления лицензированной деятельности: р-н Анений Ной, с. Пухэчень, ул. Колхозулуй; р-н Комрат, с. Конгаз, ул. Свердлова, 67; р-н Орхей, с. Пересечина, ул. Еминеску, 35; р-н Тараклия, с. Валя Пержей, ул. Котовского, 178; р-н Тараклия, с. Твардица, ул. Ленина, 42.

Рассмотрев вопрос о применении системы бонус-малус при обязательном страховании гражданской ответственности за ущерб, причиненный автотранспортным средством, Административный совет Национальной комиссии по финансовому рынку внес изменения в Положение о применении системы бонус-малус, при этом приняв решение разъяснить профессиональным участникам рынка страхования, что до функционирования бонус-малус в государственной автоматизированной системе, они будут применять систему в соответствии с положениями пункта 10 Положения, утвержденного Постановлением Национальной комиссии по финансовому рынку №13/2 от 03.04.2008.

В ходе заседания было принято решение отправить проект Постановления Национальной комиссии по финансовому рынку о Положении о градации санкций, применяемых страховщиками (перестраховщиками), на визирование заинтересованным органам и учреждениям, а также Экспертному совету при НКФР на условиях действующего за-

конодательства.

В рамках надзора за исполнением Постановления Национальной комиссии по финансовому рынку (НКФР) №19/1 от 22.04.2013 «О начале процедуры финансового оздоровления страховой компании „EUROASIG GRUP” АО, Административный совет НКФР принял решение повторно предписать должностным лицам страховой компании „EUROASIG GRUP” АО представить в течение 10 дней с даты вступления в силу настоящего постановления следующее:

– отчет о маржах платежеспособности и коэффициенте ликвидности страховщика (перестраховщика) с соблюдением норм законодательства, относящихся к платежеспособности, финансовой стабильности и ликвидности и приведения нормы достаточности платежеспособности на 20.07.2013, в соответствии с требованиями законодательства;

– информацию об инвентаризации и замораживании имущества и активов страховщика.

– план справедливого возмещения претензий страхователей, оставшихся неудовлетворенными, в том числе находящихся на разрешении судебных инстанций;

– информацию о принятых обязательствах и о возмещении неудовлетворенных претензий;

– аудиторское заключение и финансовый отчет за 2012 год, составленный в соответствии с Международными стандартами финансовой отчетности, а также публикацию в широко распространяемом периодическом издании бухгалтерского баланса, отчета о финансовых результатах и аудиторского заключения;

– соблюдать пруденциальные меры, примененные к страховой компании „EUROASIG GRUP” АО в соответствии с пунктами 1 и 2 Постановления Национальной комиссии по финансовому рынку №19/1 от 22.04.2013 «О начале процедуры финансового оздоровления страховой компании „EUROASIG GRUP” АО»;

– предупредить страховую компанию „EUROASIG GRUP” АО, что в случае несоблюдения положений настоящего постановления лицензия на право осуществления страховой деятельности будет отозвана.

Кроме того, Административный совет Национальной комиссии по финансовому рынку утвердил Политику безопасности данных личного характера, обрабатываемых в НКФР, представленную Национальному центру по защите данных личного характера.

Банки обязаны показывать общую стоимость кредита

Банковские и небанковские финансовые компании будут выдавать физическим лицам кредиты по новым условиям. Они содержатся в Законе о кредитных договорах для потребителей, который был одобрен в прошлую пятницу Парламентом во втором чтении. Закон вносит изменения в вопросы процентных ставок, комиссионных и досрочного расторжения договоров.

Согласно закону, клиенты финансовых организаций получат ряд прав еще до заключения договора. Запросив информацию о любом кредитном продукте, клиент будет получать у сотрудника банка или небанковской организации стандартный формуляр, где будут содержаться все детали, связанные с продуктом. Такой формуляр будет содержать: процентную ставку по кредиту (фиксированную или плавающую), порядок расчета процентной ставки (формула расчета и ее прозрачность), информацию о любых расходах, включенных в общую стоимость кредита (комиссионные, проценты по обслуживанию и прочее), процентную ставку по кредиту и годовую процентную ставку, длительность кредитного договора, нынешнюю цену и сумму каждой выплаты в аванс; общую сумму, выплачиваемую потребителем и размер ставок. То есть, потенциальный клиент располагает возможностью внимательно проанализировать стоимость кредитов различных организаций и сравнить их до принятия решения. Сфера применения закона распространяется в том числе и на ипотечные договоры, договоры аренды и лизинга и некоторые другие.

Все кредитные организации будут обязаны соответствовать требованиям к раскрытию информации о финансовых продуктах и обеспечить размещение на своих сайтах калькулятора, с помощью которого можно будет рассчитать общую стоимость кредита. Согласно положениям законопроекта, представители коммерческих банков обязаны представить всю необходимую информацию о статьях кредитного договора не менее чем за 15 дней до подписания. К тому же, клиент получит и проект кредитного договора для изучения условий договора до того, как согласится на получение кредита.

Клиент также получит право преждевременного возврата кредита без того, чтобы это было обусловлено дополнительными выплатами или ставками. Правда, кредитор вправе потребовать разумную и оправданную компенсацию за расходы по возврату кредита. Если период времени между преждевременным возвратом и окончанием действия договора составляет более года, потребитель оплатит 0,5% от суммы кредита,

и 1%, если этот период составит менее года.

В то же время, кредитор не вправе менять в одностороннем порядке проценты по кредиту или вводить новые пошлины и комиссионные или другие платы по договору без письменного согласия потребителя. Документ запрещает выплаты и комиссии, такие как: увеличение комиссионных и тарифов за исключением тех, которые вводятся законодательством, введение и взимание новых пошлин, не предусмотренных договором, комиссия по переводу наличных для оплаты ставки по кредиту, комиссия за суммы, снятые с кредита, другие тарифы и расходы, когда потребитель желает изменить дату погашения ставок, а также при требовании гарантий.

Согласно документу, клиент вправе отказаться от кредитного договора без объяснения причин в течение 14 календарных дней, но с условием оповещения компании. В этом случае, если какие-то суммы были использованы, клиент обязан вернуть эти суммы и возместить расходы банка за этот период.

Лилия ПЛАТОН

Молдова и МВФ начнут осенью переговоры о новой программе финансирования

Договоренность об этом достигнута в пятницу на встрече премьер-министра Молдовы Юрия Лянкэ с исполнительным директором МВФ Менно Снелом.

Юрий Лянкэ сообщил, что для этого была создана рабочая группа, в которую вошли представители министерств финансов, экономики, которые работают над новой программой с МВФ.

Премьер проинформировал исполнительного директора МВФ, что Молдова в I квартале этого года добилась экономического роста в 3,5%. Юрий Лянкэ подчеркнул, что цели правительства совпадают с целями МВФ: обеспечение макроэкономической стабильности и устойчивого развития страны. По его словам, власти Молдовы намерены продолжать эффективное сотрудничество с МВФ, обеспечивая необходимую предсказуемость для конструктивного диалога. Менно Снел отметил в свою очередь, что МВФ намерен поддерживать макроэкономическую стабильность и продвижение реформ, которые обеспечивают экономический рост в Молдове.

Парламент Молдовы ратифицировал соглашение с ЕИБ о кредите на сумму 150 млн евро для ремонта национальных дорог

Соответствующее соглашение подписали 25 июня с.г. премьер-министр Молдовы Юрий Лянкэ и вице-президент Европейского

инвестиционного банка Вильгельм Мольтерер (Wilhelm Molterer).

Как отметила, выступая в парламенте, замминистра финансов Мария Кэрэуш, кредит будет выделен сроком на 18 лет с 5-летней отсрочкой по выплатам. Процентная ставка будет определяться по каждому траншу отдельно. Единый комиссион составит 50 тыс. евро.

Проект планируется внедрять до конца 2018 г. Его будет реализовывать министерство транспорта и дорожной инфраструктуры посредством Госадминистрации дорог. Ранее Вильгельм Мольтерер отметил, что подписанное ЕИБ с Молдовой соглашение имеет крайне важное значение для трансграничных и мультимодальных перевозок, оно будет способствовать лучшей интеграции Молдовы с ЕС, благодаря поддержке развития транспортной инфраструктуры Молдовы на границе с Румынией и улучшению транспортного сообщения с единственным в Молдове Джурджулештским портом.

Кредит ЕИБ улучшит важнейшие условия для транспорта в Молдове, позволит повысить безопасность транспорта на главных дорогах страны путем восстановления и модернизации ряда участков магистралей и строительства объездных дорог. В рамках проекта общей стоимостью 300 млн евро, софинансируемого ЕБРР, планируется построить на трассе Кишинев-Джурджулешты участки объездных дорог в Комрате и с Слобозия Маре и участок дороги Порумбрей-Чимишлия, построить объездную дорогу в Кишиневе на трассе Кишинев-Леушени-Румыния и Кишинев-Дубоссары-Полтава, отремонтировать участки дорог Бельцы-Сэрэтены, Бельцы-Фалешты-Скулень, Хынчешты-Леова-Кагул-Слобозия Маре, Хынчешты-Ляпушна, Сорока-Арионешты и т.д.

ЕИБ предоставил ранее Молдове два кредита на сумму 105 млн евро для ремонта дорог. В целом ЕИБ выдал Молдове кредитов на сумму 432 млн евро, с учетом нынешнего кредита на дороги.

ТЕЛЕФОН ДОВЕРИЯ

Телефон доверия был создан в целях более эффективного сотрудничества с гражданским обществом по предупреждению нарушений и служебных злоупотреблений, уже допущенных или допускаемых сотрудниками Национальной комиссии по финансовому рынку, а также профучастниками, работающими на рынке ценных бумаг, страхования, микрокредитования и коллективных инвестиций.

Телефон доверия: (+373 22) 859-405.

E-mail: info@cnpf.md

НОВОСТИ СТРАХОВАНИЯ

Самым упоминаемым в I полугодии 2013 г. брендом в сфере страхования Молдовы стал бренд ASITO

Согласно исследованию агентства InfoMarket, которое ведет рэнкинг упоминаемости брендов в печатной прессе и онлайн медиа, в этих средствах массовой информации бренд ASITO упоминался 153 раза, в том числе 16 в виде прямой рекламы.

Далее в пятерку наиболее упоминавшихся в минувшем году брендов в сфере страхования вошли: Moldasig (108, в т. ч. 5 – реклама); Grawe Carat Asigurari (100/7); Moldcargo (97/1); Donaris Group (87/6); Klassika Asigurari (36/1). По итогам I полугодия 2012 г. лидерами рэнкинга упоминаемости брендов были: ASITO (135/4); Moldasig (134/7); Grawe Carat Asigurari (53/2); Donaris Group (50/8); Moldcargo (39/1).

В I полугодии 2011 г. лидерами рэнкинга упоминаемости рынка страхования были бренды: ASITO (61/10), Grawe Carat Asigurari (50/12); Moldasig (48/5); Donaris Group (30/5); Moldcargo (25/1). Всего рэнкинг упоминаемости брендов за I полугодие 2013 г. включает 64 бренда страховых компаний и брокеров Молдовы.

InfoMarket

Уважаемый акционер «Banca de Economii» S.A.!

Акционерное общество Banca de Economii S.A., расположенное по адресу: мун. Кишинэу, ул. Колумна 115, доводит до Вашего сведения, что 02 августа 2013 г., в соответствии с решением Совета Банка от 15 июля 2013 г., созывается Внеочередное Общее Собрание Акционеров по адресу: мун. Кишинэу, ул. Колумна №115. Форма проведения Собрания – заочная. Начало Собрания – 11:00.

ПОВЕСТКА ДНЯ:

1. Об увеличении уставного капитала Банка посредством дополнительной закрытой эмиссии акций;

Список акционеров, имеющих право участия во Внеочередном Общем Собрании Акционеров Banca de Economii S.A., составлен по состоянию на 16 июля 2013 года. Изменения в списке акционеров будут производиться согласно действующему законодательству.

Заполненный бюллетень для голосования может быть представлен лично или по почте в Центральный Офис Банка по адресу: МД-2012, мун. Кишинэу, ул. Колумна №115, (кабинет №27). Передача бюллетеня по факсу не допускается. Срок возврата заполненного бюллетеня – до 02.08.2013, 11:00 часов.

Ознакомиться с материалами по повестке дня, Внеочередного Общего Собрания Акционеров в заочной форме Banca de Economii S.A., возможно начиная с 23 июля 2013 года, ежедневно с 09:00 – 17:00 часов, за исключением выходных дней, в Центральном Офисе Банка по адресу: мун. Кишинэу, ул. Колумна №115.

Результат голосования будет опубликован в периодическом издании в сроки, установленные Уставом Банка.

В соответствии со ст. 29 п. 1 а) Закона об акционерных обществах №1134-XIII от 02.04.1997, Banca de Economii S.A. напоминает акционерам о необходимости обновления личных данных у Независимого Регистратора Banca de Economii S.A.

Контактные данные Независимого Регистратора Банка: „Registru – F” S.A., мун. Кишинэу, ул. Митрополит Варлаам 65, в помещении „Moldagro-construcția” S.A. (офис. 333,335, этаж 3), тел.: 022 22 99 13.

Справки по телефону: 022 218 026

CAPITAL Market

Периодическое издание НКФР

Индекс подписки:

Moldpres: 67770

Posta Moldovei: PM21700

Издатель: CAPITAL MARKET I.S.

Регистрационный №:

1003600114204, 27 октября 2003 года

Учредитель: Национальная Комиссия

по финансовому рынку

Административный совет:

Председатель: Юрие ФИЛИП,

Елена ВАСИЛАКЕ, Еуджениу ВИЦУ,

Зоя ТУЛБУРЕ, Надежда ФИЛИП.

Главный редактор:

Геннадий ТУДОРЯНУ

Тел.: /373 22/ 229-445

Заместитель главного редактора:

Татьяна СОЛОНАРЬ

Тел.: /373 22/ 229-335

Прием объявлений и ответов:

capital@market.md, ziarulcm@gmail.com

Тел.: /373 22/ 22-12-87, 22-77-58

Факс: /373 22/ 22-05-03

Адрес: ул. Василе Александри, 115.

(угол бул. Штефан чел Маре)

Расчетный счет: 225139437,

ф/к 1003600114204,

КБ "Eximbank - Gruppo Veneto Banca" АО,

филиал №11, Кишинэу, BIC EXMMMD2436.

В номере использованы материалы информацион-

ных агентств "Moldpres" и "InfoMarket".

Статьи, помеченные знаком публикуются

на правах рекламы.

Каждый материал, опубликованный на страницах

"Capital Market", отражает точку зрения его автора,

которая может не совпадать с точкой зрения

редакции. Перепечатка текстов и фотоснимков раз-

решается только с письменного согласия издания.

Отпечатано в типографии "PRAG 3"

Брокер – советник клиента, «друг» страховщика или Третьего не дано?

Последние данные Национальной комиссии по финансовому рынку указывают на то, что на долю страховых посредников приходится 29% всех начисленных брутто-премий. То есть, молдавские страховые брокеры начислили премий на сумму около 4,2 млн евро (68 млн лей) за первые три месяца этого года или на 8 процентных пункта больше, по сравнению с аналогичным периодом 2012 года. Вероятно, эти данные отражают реальность, хотя и не полностью, тем более если говорить об отношениях между определенными элементами процесса страхования.

Сегодня мы предлагаем разобраться во взаимоотношениях между брокерами и страховыми компаниями, так как в последнее время среди брокеров все чаще раздаются голоса недовольства некоторыми страховщиками, а те, в свою очередь, иногда весьма неслестно отзываются о брокерах. Мы опросили представителей компаний и страховых брокеров. И если брокеры горели желанием высказаться, то страховые компании особо не заинтересовались этой темой. Из четырех компаний только одна высказала свое мнение. Может и это о чем-то говорит?

Антон Каба, председатель Ассоциации страховых-перестраховочных брокеров Молдовы, считает, что на сегодняшний день отношения между компаниями и брокерами нестабильные, прямо пропорциональны лояльности, которую демонстрируют обе стороны, объемам премий, начисленных посредниками, уровню обслуживания клиентов и так далее. Иными словами, удовлетворительные.

„Устойчивые партнерские отношения на рынке страхования практически невозможны из-за отсутствия интереса к этому. Меняется руководство, меняются хозяева, меняется мнение относительно выгоды сотрудничества с брокерами и многое другое. Для укрепления связей между компаниями и брокерами необходимо время. Я имею в виду время, в течение которого обе стороны будут соблюдать свои обязательства без резких изменений на уровне андеррайтинговой политики, политики перестрахования, управления делами по ущербу, маркетинга. Не будем забывать, что посредники работают на рынке каких-то пять лет, этого мало для создания устойчивого партнерства. В серьезности брокеров не верят – это одно, а другое – не верят в соблюдение обязательств страховыми компаниями, все это делает обе стороны уязвимыми», – говорит А. Каба.

По его словам, в последнее время деятельность брокеров на рынке растет, сейчас она достигает трети всего рынка. Некоторые страховые компании хуже работали в первой половине года по сравнению с прошлым годом, а некоторые, наоборот, укрепили свои позиции. Это естественное явление, учитывая процессы, происходящие на финансовом рынке.

На вопрос о динамике взаимоотношений за последние два года между брокерами и компаниями, А. Каба ответил: „Я считаю, что динамика положительная за некоторыми исключениями. Желание страховщиков увеличить долю на рынке стало основой развития

этих отношений на некоторых сегментах (лизинг). На других сегментах партнерства просто нет (bancassurance)».

По его мнению, долг брокера – подставить плечо клиенту в момент наступления страхового случая. Если он сделает свою работу честно – хорошо, но проблема в молдавском страховании другого рода, ее можно выразить так: „все хорошо, пока все хорошо».

«Как профессиональное объединение, мы постоянно присутствуем на мероприятиях, связанных со страховыми брокерами, у нас сложилась общая точка зрения, и мы быстро реагируем на любые попытки подорвать роль страховых посредников. Мы не можем отвечать за всех брокеров на рынке, одно могу сказать точно – члены нашей ассоциации (АВАР) ведут себя на рынке корректно, не нарушая наш деонтологический кодекс. По моему мнению, сегодня законодательство позволяет брокерам развиваться, я не вижу серьезных препятствий в этом смысле. Правила игры, которые строят брокеры и страховщики, их личное дело до тех пор, пока не появляются искажения роли страховых брокеров, что негативно отражается на рынке в целом», – считает А. Каба.

Вячеслав Черника, исполнительный директор BAR „Ergax”, уверен, что страховщики намерены изгнать брокеров с определенных сегментов рынка, и это можно объяснить. «Брокеры являются клиентами для страховщиков, гонящихся за прибылью, которую требуют акционеры, при этом часто забывая о добросовестности. Например, в договорах страхования CASCO встречаются условия, предусматривающие, что клиент не вправе превышать более чем на 20 километров установленную скорость и другие условия, защищающие клиента только в том случае, когда он строго соблюдает правила движения. Но это не совсем верно.

Другой пример связан с договорами медицинского страхования, оформляемыми при выезде за рубеж, в которых страхуется медпо-

мощь только при несчастных случаях, но не при уже существующих заболеваниях. В таких случаях, на брокера давят клиенты, не согласные с такой постановкой вопроса, и страховые компании, недовольные тем, что брокер выступает на стороне клиента.

В целом брокеры, пытающиеся честно делать свою работу, и проявляющие слишком много активности в этом, объявляются персонами нон-грата некоторыми страховыми компаниями.

Лично я сталкивался с такими случаями, когда защищаешь клиента до конца, но перестаешь работать со страховой компанией».

Вячеслав Гамурарь, исполнительный директор V.A.R. „COVERINS”

«Чтобы добиться устойчивых партнерских отношений между брокерами и страховщиками, необходимо пройти длинный путь. Но надо признать, что есть определенные предпосылки для того, чтобы утверждать – определенные отношения между сторонами уже сложились. Серьезные отношения, основанные на доверии, профессиональной оценке и коллегиальном уважении встречаются крайне редко. То есть, в целом на рынке страхования Молдовы отношения между брокерами и страховщиками характеризуются конкуренцией, а не партнерством. А для того, чтобы оно появилось, требуется больше профессионализма, честности, прозрачности, уважения к труду другого, все то, что создает доверие к деловому партнеру», – уверен В. Гамурарь.

На вопрос о том, как можно охарактеризовать работу страховых брокеров и страховых компаний, В. Гамурарь назвал эту тему «больным вопросом». По его мнению, в первую очередь, надо отметить, что «на рынке работает очень мало настоящих брокеров. Большинство фирм, носящих название страховых-перестраховочных брокеров, оказывают услуги в качестве страховых агентов, обладая договором со страховой компанией при от-

сутствии идентичного договора со своим клиентом, который является потребителем страховых услуг и продуктов. Подавляющее большинство таких фирм работает в сфере ОСАГО, «Зеленой карты», Autocasco и не занимается услугами, характерными именно для страхового брокера, не работает с серьезными, специфическими рисками, что открывает путь к профессиональному росту. Некоторые и сегодня полагают, что основная задача брокера заключается в том, чтобы предоставить клиенту несколько предложений и подешевле. Услуги консалтинга, инспекции риска, услуги посредничества в перестраховании, размещение некоторых более сложных и комплексных рисков, например, страхование особых видов ответственности, технических рисков, рисков в сельском хозяйстве и т.д., всем этим занимается не более трех брокерских компаний».

По его мнению, именно поэтому деятельность брокеров в целом можно назвать умеренной, особенно в сфере качества и спектра оказываемых услуг. «Отрицательным фактором является и большое число псевдоброкеров – компаний, аффилированных страховым компаниям. К сожалению, многие брокеры в погоне за быстрой прибылью, как и некоторые страховщики, занимаются различными «схемами», «проектами», вызывая для некоторых операторов неприятные последствия, а в целом это плохо отражается на имидже местных брокеров. Как и среди страховых компаний, здесь наблюдается концентрация бизнеса, определяется группа лидеров, так что на долю первых десяти брокерских компаний приходится около 50% всех премий, полученных брокерским рынком», – говорит В. Гамурарь.

По его словам, что касается страховщиков, то в большинстве случаев не заметно роста профессионализма сотрудников страховых компаний, это оттого, что рынок страхования на 43% состоит из обязательного страхования автогражданской ответственности, об этом свидетельствуют итоги 2012 года. «О каком профессиональном росте и новых достижениях может идти речь, если сотрудники компаний и брокеров из года в год работают с одними и теми же рисками, используя ту же практику, не получая нового опыта? Рынок испытывает голод на квалифицированный и опытный персонал. Гамма страховых продуктов слабо диверсифицирована, они практически идентичны у всех страховщиков. Разница между страховщиками заключается лишь в стиле общения с клиентом на этапе урегулирования ущерба», – считает В. Гамурарь.

Он отметил, что достойно сожаления и, по крайней мере, странно слышать от страховых компаний, входящих в первую пятерку, что страхования морского транспорта с пшеницей является экзотическим риском, так же они называют и общую гражданскую ответственность с пределом в 100 тысяч евро. Есть еще странности в сфере андеррайтинга, когда не передаются риски в пределах адекватной ответственности, с возможностью разместить их брокером в перестраховании, зато легко принимают Porsche стоимостью более ста тысяч евро по сниженным тарифам с условием неприменения франшизы. Страховые договоры некоторых компаний не соответствуют требованиям к страховым договорам, связанным с формой и содержанием документа, часто

можно встретить неясные или неверные определения и положения с правовой точки зрения. „Есть случаи, когда проблематично разместить определенные риски из-за того, что компания не имеет опыта работы с такими рисками и не берет риск даже когда приходит брокер с предложением перестрахования. К сожалению, и страховщики, и брокеры часто теряют в бизнесе по причине гордости, личных трений, не имея прагматичного делового менталитета. Вы когда-нибудь слышали о со-страховании и соброкерах на рынке страхования Молдовы? Точно так же проблематично выглядит формирование страхового пула для покрытия специфических рисков. Есть неосвоенные сегменты, которые дали бы страховщикам и брокерам возможность расширить бизнес, но как раз недоверие и менталитет «индивидуалиста» операторов мешает этому», – уверен В. Гамурарь.

В. Гамурарь заявил, что радикально ничего не меняется – ни в хорошую, ни в плохую стороны в отношениях между брокерами и страховщиками. Где-то отношения ухудшились, где-то остались стабильными. Определенные компании сотрудничают с определенными брокерами, исходя из стиля, целей, концепций, подтверждая поговорку «подобное притягивает подобное».

Образовались определенные «альянсы», когда ряд страховщиков работает исключительно с определенными брокерами, и наоборот.

«Наша компания работает активно с 5 местными страховыми компаниями. С некоторыми из них отношения были установлены еще в 2005 году и, надеюсь, что в дальнейшем они останутся такими же сбалансированными. Кажется, что мы единственная брокерская компания, не сменившая деловых партнеров на протяжении многих лет деятельности, стабильно работая с этими страховыми компаниями. Мы установили деловые связи с нашими коллегами из страховых компаний, основываясь на ряде важных для нас критериев, таких как финансовая стабильность, репутация, профессионализм сотрудников компании, наличие политики перестрахования, гамма предлагаемых услуг, модель отношений с клиентами на различных этапах страхового процесса и, не в последнюю очередь, отношение к брокерским компаниям», – говорит В. Гамурарь.

По его мнению, брокер должен быть советником клиента на всех этапах страхового процесса и страхового договора. В. Гамурарь сообщил, что его компания установила хорошие отношения с некоторыми страховыми компаниями и эти отношения поддерживаются благодаря корректному отношению к клиентам брокера, как на этапе размещения рисков, так и в процессе урегулирования ущерба. По его словам, «за 8 лет деятельности у нас не было ни одного случая необоснованного отказа, или случая, когда дело доходит до суда, это значит, что мы правильно выбрали деловых партнеров».

«Брокерам принадлежит важная роль на таком рынке, как молдавский, особенно в том, что касается продвижения страхования, активного вовлечения в процесс развития финансовой культуры граждан Молдовы. Ведь уровень понимания необходимости обращения к защите путем страхования среди населения и деловых кругов крайне низок. Назначение брокера заключается в определении рисков, которым подвержен его клиент, предложении реальных решений для защиты его имущественных интересов. С другой стороны, будучи профессионалом и продавцом рисков, стороной деловых отноше-

ний, брокер вносит свой вклад в процесс приобретения, отбирая и поставляя рентабельные риски страховщику. Подлинный брокер участвует в создании равновесия между интересами страховой компании и страхователя», – уверен В. Гамурарь.

Он отметил, что исходя из того факта, что у нас мало брокеров на рынке, страховщику трудно их оценить. Но даже если взять настоящих опытных брокеров, большинство страховых компаний пока не полностью оценивает и осваивает их компетенцию, опыт, а также не видит реальных возможностей расширить бизнес посредством сотрудничества с этими брокерами.

«Мне не нравится, что страховые компании часто ставят на одну чашу весов всех брокеров, не делая различий. Беспokoит и то, что страховщики стремятся возложить на брокеров ответственность за определенные недостатки и проблемы, в то время как источником этих проблем являются сами страховщики. Можно признать, что деятельность некоторых брокеров создает проблемы некоторым страховым компаниям, но, повторюсь, все начинается с того, что тот же страховщик создает определенные условия и позволяет брокерам делать то, что они делают. Короче, неплохо бы кому-то снять с глаз шоры», – утверждает В. Гамурарь.

На вопрос о том, требуются ли какие-то изменения в действующем законодательстве для улучшения отношений между брокерами и компаниями, или все зависит от правил игры, созданных в процессе совместной работы, В. Гамурарь ответил, что уважение, доверие и деонтологические нормы не могут быть введены законодательными нормами. Операторы страхового рынка, страховые компании и брокеры должны сознавать необходимость установления стабильных партнерских отношений, основанных на доверии, прозрачности, коллегиальности и лояльности.

Александру Згардан, президент страховой компании «Gaganje» уверен, что партнерство между страховыми компаниями и брокерами является незаменимым элементом для развития страхового рынка любой страны. В идеале, партнерство базируется на длительной истории сотрудничества, на разумной заботе по отношению к страхователям, на быстрой и эффективной процедуре возмещения ущерба, хотя очевидно, что часто брокеры сотрудничают со страховщиками, исходя из узких и сиомиунных интересов. Иногда подобное партнерство базируется на неустойчивом фундаменте, стоящем на грани морали или закона.

«Я думаю, что только долгосрочные цели могут принести пользу всем сторонам партнерских отношений. На рынке отсутствует корректное поведение, в рамках закона, иногда это касается и сторон, участвующих в процессе. К тому же, думаю, что брокеры

и страховые компании забывают о маркетинговом треугольнике в своей повседневной деятельности – помимо цены, еще есть качество и скорость обслуживания, которые очень часто полностью игнорируются при продаже продуктов страхования. Когда конкуренция сводится к продаже услуг по демпинговым ценам и предоставлении скидок, часто не совсем законных, которые в долгосрочной перспективе ведут к плохим результатам всего рынка в целом, игнорируется добросовестное и быстрое возмещение ущерба, тогда становится очевидным, что много надо менять на сегодняшний день», – уверен А. Згардан.

По его мнению, деятельность брокеров и страховых компаний оставляет желать лучшего. В последнее время могут наблюдаться проявления экстремизма в отношениях между сторонами, и любой резкий жест вызывает аналогичную реакцию с противной стороны. «Поэтому требуется найти путь, который удовлетворил бы всех, а он существует, насколько я могу судить, опираясь на свой опыт. Я думаю, что по вышеперечисленным причинам отношения между двумя сторонами ухудшились. Думаю, что источник всех зол – жадность. Надо найти баланс между интересами всех вовлеченных сторон. Постоянный рост комиссионных привел к тому, что мы достигли потолка, который уже не можем перейти», – считает А. Згардан.

По его мнению, отношения его компании с брокерами самые лучшие за всю историю ее существования и одни из самых лучших на рынке. «Мы понимаем нужды брокеров и ставим ударение на качество обслуживания и скорость возмещения ущерба. Уверен, что именно эти игнорируемые многими компаниями факторы позволили нам укрепить наши отношения с брокерами. К тому же, думаю, что способность обсуждать и слушать брокеров дает нам преимущество в конкурентной борьбе – мы прозрачны, гибки и адаптируемся в процессе отношений с брокерами. Примерно 30 брокерских компаний сотрудничают с нами, и, надеюсь, что большинство из них довольны этим сотрудничеством. Как и в любых деловых отношениях, критерии те же – имидж на рынке, способность вести переговоры, качество портфеля, открытость к инновациям в сфере новых продуктов, прозрачность. Я полагаю, что именно эти критерии требуют обе стороны».

По словам А. Згардан, брокеры важны тем, что они являются мостом между страхователями и страховщиками. Брокеры есть на всех рынках, есть и у нас. Очевидно, что нельзя обобщать, и каждый случай конфликта между брокером и компанией надо рассматривать отдельно. Поэтому сваливать в одну кучу брокеров, страховые компании и даже страхователей нельзя.

«Хорошо бы исполнять действующее законодательство и тогда можно уже приступать к изменениям. В Молдове самой большой проблемой является не отсутствие законодательства, а его игнорирование. Я абсолютно уверен, что любое изменение должно быть осуществлено только после того, как будут заслушаны все стороны, которые почувствуют на себе законодательные поправки», – отметил А. Згардан.

Справка Capital Market: Представили отчет о деятельности за первые три месяца этого года 17 страховых компаний и 71 брокерская компания (из 79), работающих на рынке страхования Молдовы.

Татьяна СОЛОНАРЬ

Государство займется ликвидацией на рынке некачественных товаров

Граждане Республики Молдова часто рискуют приобрести некачественные или опасные для здоровья продукты питания, промышленные товары и услуги. Правительство предложило уменьшить риск нанесения ущерба и ограничить число некачественных товаров на рынке, приняв в этих целях стратегию.

Каждый год число потребителей, недовольных качеством услуг или товаров, увеличивается на несколько тысяч. Речь может идти о бытовых электроприборах, ломающихся в гарантийный период, пластиковых окнах, не соответствующих стандартам, в любом случае, жалобы приходят в Агентство по защите прав потребителей (АПС). Согласно докладу, в первом квартале 2013 года в Агентство поступило 359 обращений, из которых 225 связаны с некачественными услугами и 81 – с продуктами питания. В то же время, Агентство провело 652 проверки экономических агентов, и в 67% случаев выявило нарушения. Так, были запрещены к продаже некачественные продукты питания, промышленные товары, нефтепродукты на общую сумму 5,56 млн лей. В настоящее время в Молдове насчитывается более 2,9 миллионов активных потребителей, а расходы на потребление составляют свыше 63% валового внутреннего продукта.

ПОТРЕБИТЕЛЬ КАК РЕШАЮЩИЙ ФАКТОР

Потребитель играет жизненно важную роль в экономике любого государства, потому как может влиять на развитие экономики путем мотивирования конкуренции и инноваций в деловой среде. Упрощенно, производство и появление на рынке продукции должно определяться только потребителем. Между тем, способность принимать решения потребителей это не просто вопрос об их правах, но и вопрос создания глобальной среды, которая позволяет потребителям осуществлять эти права и извлекать из них выгоду. Это происходит и у нас путем реализации стратегий, основанных на европейских директивах.

Стратегия защиты прав потребителей на 2013-2020 годы предлагает изменение подхода к проблематике прав потребителей к более обширным «полномочиям потребителей» в целях повышения их благосостояния, к более специфическим задачам гарантирования безопасности товаров и услуг, информирования и грамотности. Этому должен радоваться каждый потребитель. Независимые эксперты скептически отзываются об этих намерениях, сомневаясь, что они будут соблюдаться и не останутся на бумаге, как это произошло с прошлой стратегией, рассчитанной до 2012 года.

По мнению авторов стратегии, освоение возможностей потребителей может быть выполнено только путем создания и поддержания нормативной и институциональной базы, когда предприниматель и потребитель будут знать о своих правах и обязанностях. То есть, надо установить правовые и институциональные рамки, которые будут обеспечивать защиту прав потребителей от недобросовестной и нечестной торговой практики и гарантирует потребителю возможность принимать решение на основе правильной информации.

«Мы намерены изменить статус потребителя, диктующего правила, которые должен соблюдать предприниматель. Новым элементом стратегии является пакет мер, направленных на укрепление этого статуса, ведь его не надо рассматривать только как лицо, потребляющее товары и услуги, он влияет на экономическое развитие», – отметил министр экономики Валериу Лазар в ходе пресс-конференции.

Самой главной задачей этой стратегии является уменьшение риска появления опасных товаров на рынке. Чтобы это произошло, министерство экономики намерено установить требования к безопасности по конкретным группам товаров и усилить контрольные и надзорные функции Агентства по защите прав потребителей, чтобы свести к минимуму появление опасных для жизни и здоровья потребителей товаров.

«К сожалению, нам известно, что наш рынок наводнен фальсифицированными продуктами, и эта проблема существует давно, особенно в сфере продуктов питания и фармацевтики. Должен быть более жесткий контроль со стороны государства за продажей этих товаров. С этой точки зрения, многое надо сделать. Много товаров ввозится через Приднестровье из Украины – все виды сладостей, мясные изделия, которые затем продаются на продовольственных рынках страны. Эти товары минуют контроль, незаконно ввозятся в страну и могут угрожать здоровью потребителей», – считает независимый эксперт, пожелавший остаться неизвестным.

Глава управления защиты прав потребителя и надзора за рынком министерства экономики Анатолие Силистрарь считает, что в стратегии более эффективно предусмотрен процесс сотрудничества с таможенной при помощи информационной системы, чтобы товары проверялись в момент импорта, подозрительные же или некачественные товары не допускались к продаже на внутреннем рынке. Что касается местных товаров, тут стратегия не может предложить ничего, кроме обращений самих потребителей или плановых проверок.

1,3 МИЛЛИАРДА ЛЕЙ – ГОСУДАРСТВУ

Исходя из данных анализа последствий внедрения стратегии, получается, что увеличение годовых расходов бюджета на защиту прав потребителей (с 10% до 15% в год, что означает примерно 58 миллионов лей на время действия стратегии) приведет к уменьшению риска появления подозрительных товаров минимум на 10% (что даст прибыль, по меньшей мере, в 1,3 млрд лей за весь период действия стратегии). В целом, это значит, что в 2020 году на вложенных 83 лея (направленных на бюджетные расходы) потребитель в среднем будет иметь возможность не потерять на приобретении подозрительных товаров 400 лей, без дополнительных усилий с его стороны.

Предварительные расчеты были осуществлены при учете следующих показателей: число нормативных актов для разработки, число изданных информационных материалов, число информационных кампаний и экономических агентов и потребителей, участвующих в тренингах. По оценочным данным, на период с 2013 по 2016 годы общая стоимость мер, необходимых для внедрения стратегии, составляет примерно 22,6 миллиона лей. На сегодняшний день из внешних источников будет покрыто расходов на внедрение около 5,7 миллионов лей. Частично расходы будут покрыты за счет бюджета. Не хватает финансирования на 12,2 миллионов лей.

А. Силистрарь отметил, что будут проведены информационные кампании для повышения грамотности потребителей в сфере их прав, а также в сфере услуг и товаров, предлагаемых на рынке. Роль и важность обучающих программ возрастет, когда обучающие программы будут действовать в гимназиях, в лицеях, а затем в виде более комплексных курсов в вузах – по предмету «защита прав потребителей», а на факультетах права – «защита потребителей» как обязательный предмет.

Лилия ПЛАТОН

МВФ снизил прогнозы мирового экономического роста

МВФ снизил прогнозы роста мировой экономики на 0,2% по сравнению с данными в апреле этого года.

Согласно оценкам МВФ, падение темпов развития в значительной степени вызвано «заметным ослаблением внутреннего спроса и замедлением экономического роста в ряде развивающихся стран, а также более продолжительным спадом в зоне евро».

«Риски снижения темпов роста мировой экономики все еще преобладают: сохраняются прежние риски, при этом возникают новые», – говорится в докладе МВФ.

Эксперты также отмечают вероятность снижения экономической активности в развивающихся странах, особенно с учетом замедления роста кредитования и, возможно, более жестких финансовых условий.

В итоге прогнозы на 2014 г. снижены на 0,2% по сравнению с апрелем текущего года и составляют 3,8 процентов.

Более низким, чем ожидалось в апреле, будет рост в Китае, России, Бразилии, Индии и ЮАР.

В нынешнем году в России МВФ прогнозирует рост в 2,5%, а в 2014 году – 3,3%.

МВФ предупреждает, что в некоторых странах Ближнего Востока и Северной Африки рост будет вялым «из-за трудностей политического и экономического переходного периода».

«Рост в странах Африки к югу от Сахары будет ниже, поскольку некоторые из крупнейших стран (Нигерия, ЮАР) сталкиваются с внутренними проблемами и осла-

блением внешнего спроса», – говорится в докладе.

В нынешнем году в зоне евро, согласно МВФ, сохранится рецессия. В 2014 году темпы роста повысятся до уровня чуть менее одного процента.

В США на фоне роста внутреннего спроса и уверенности на жилищном рынке, прогнозируется увеличение роста от 1,7% в 2013 до 2,7% в 2014 году.

При этом прогнозы экономического роста для Британии в 2013 году были повышены с 0,7% до 0,9%.

Несмотря на то, что новые цифры экономического роста скромные, представитель британского министерства финансов считает это подтверждением, что национальная экономика движется в сторону оздоровления.

Китай обвиняет GlaxoSmithKline в нарушении антикоррупционного законодательства

В Китае задержаны четверо высокопоставленных сотрудников фармкомпании GlaxoSmithKline, которая подозревается в подкупе китайских врачей и чиновников для продвижения лекарств и повышения цен на препараты. Сумма взяток, по данным китайской полиции, составила 3 млрд юаней.

В Китае по делу о взяточничестве в британской международной фармацевтической компании GlaxoSmithKline (GSK) задержаны четверо топ-менеджеров. Это Лян Хун, вице-президент и директор-распорядитель GSK (China) Investment Co, вице-президент и директор по персоналу Чжан Говэй, директор по юридическим вопросам Чжао Хунъянь и менеджер по развитию бизнеса Хуан Хун, сообщает агентство «Синьхуа» со ссылкой на представителя следствия. Все четверо – китайцы.

Цены на лекарства в Китае регулируются государством. Страна к 2020 году может стать вторым в мире фармацевтическим рынком по объему продаж (по прогнозу IMS Consulting).

По версии следствия, GSK с 2007 года перечислил 3 млрд юаней (\$489 млн) китайским чиновникам, врачам и представителям различных медицинских ассоциаций для продвижения своих препаратов и повышения цен на них на китайском рынке.

The Wall Street Journal со ссылкой на осведомленные источники сообщает, что представители компании давали взятки докторам в Китае для того, чтобы те выписывали лекарства производства GSK. Кроме того, доктора получали вознаграждение за прописывание уколов ботокса.

Взятки, как утверждает китайская полиция, давались деньгами; кроме того, врачи и чиновники могли получать бонусы и льготы. Для обсуждения вознаграждения врачам сотрудники GSK использовали личную почту. Подкуп осуществлялся через туристические агентства. В ходе расследования, которое ведется уже полгода, китайские власти раскрыли деятельность более 700 посредников, через которые фармацевтические компании подкупали чиновников и врачей.

Как передает «Синьхуа», размер взятки составлял от 20% до 30% от стоимости лекарства. Лян Хун заявляет, что подкуп позволял поднять итоговую стоимость лекарства для пациентов с 30 юаней до 300, то есть в десять раз.

Китайская полиция заявила, что действия GSK сравнимы в Китае с действиями криминального крестного отца, пишет The Daily Telegraph.

В 2012 году GSK признала, что давала взятки для продвижения на американском рынке ряда антидепрессантов, лекарств от диабета и астмы. Объем взятки составил \$3 млрд. Это дело стало крупнейшим в истории деятельности фармацевтического рынка США.

Еххон Mobil вложит \$735 млн в разведку украинского участка шельфа Черного моря

Еххон Mobil Corp. настолько уверена в перспективах инвестиций в неизведанные участки Черного моря, что она потратит \$735 млн на разведку глубоководных скважин у побережья Украины.

Согласно договоренностям с Минэнерго Украины, затраты включают в себя 325 млн в разработку Скифского месторождения, а также обещание потратить еще \$400 млн на сейсморазведку и бурение двух скважин, пишет Bloomberg.

Черное море почти нетронутое на предмет добычи нефти. На данном этапе здесь пробурено менее чем 100 скважин. Для сравнения, в Северном море их 7 тыс. «Улучшение технологии бурения и расширение регионального спроса на энергию заставляют исследователей заниматься более трудными глубинами – глубже 1000 футов (305 метров-ред.)», – сказал Филипп Chladek, аналитик Bloomberg Industries.

При ценах на нефть выше \$100 за баррель Еххон и конкуренты могут позволить себе добычу на глубинах до 1,4 мили (2,2 км).

Напомним, что после открытия природного газа в соседней Румынии, Еххон Mobil планирует разведки в Болгарии, России и Украине. В частности, Украина планирует подписать соглашение с Еххон в конце этого года.

В России могут отменить обязательное страхование

Российские страховщики готовы поддержать предложение Министерства финансов по отмене обязательного страхования, сообщил во Всероссийском союзе страховщиков. Но при условии, что государство будет развивать переход на добровольное страхование.

Минфин внес в правительство концепцию развития страховой отрасли, где предлагает поэтапный отказ от обязательных видов, сообщил замминистра финансов Алексей Моисеев. Он подчеркнул, что стратегия рассчитана до 2020 года, поэтому отказ от обязательного страхования не произойдет, как минимум, в ближайшие два-три года. Необходимо развивать культуру добровольного страхования, убежден Моисеев. Один из способов – так называемый вмененный вид страхования, когда в законе указано, что риск должен быть застрахован. «Как вы это застраховали, где, какой у вас полис – только против этого риска, или комбинированный – это ваше личное дело», – объясняет замминистра. Кроме того, Минфин выступил против выплат компенсаций пострадавшим от различных техногенных аварий за счет бюджета.

Государство должно полностью изменить свое отношение к ряду социальных обещаний, согласен с такой постановкой вопроса глава Всероссийского союза страховщиков Игорь Юргенс. И приводит пример: несколько лет назад при летних пожарах люди возвращали полисы застрахованного недвижимого имущества, потому что государство предлагало большие размеры выплат. «В этом случае воспитание иждивенческого подхода может привести к тому, что страховать никто не будет, а все будут ждать манны небесной от государства», – предупреждает глава союза.

Хотя обязательные виды приносят рынку пятую часть премий (свыше 150 млрд руб. в год), министерство финансов полагает, что «всякое обязательное страхование является ограничением прав и свобод человека и гражданина; умаляет автономию его воли; предписывает ему заключать гражданско-правовые отношения на определенных условиях и причинит расходы в виде уплаты страховой премии».

Российские операторы мобильной связи увеличивают размеры своих вложений

Российские операторы мобильной связи увеличивают размеры своих вложений до 13 миллиардов долларов. Эти затраты призваны увеличить скорость обмена данными, что закладывает основы для очередного крупного сражения между сетевыми провайдерами.

Россия является самой большой страной в мире по территории, и это делает ее крайне привлекательной для производителей такого оборудования как опорные станции и антенны. При этом Россия отстает от США и Европы в плане развитости беспроводной инфраструктуры, вследствие чего пользователи не могут рассчитывать на получение потокового видео или высокую скорость работы интернета.

Шведская компания Ericsson, являющаяся мировым лидером в сфере беспроводных сетей, и финская Nokia Siemens Networks выиграли некоторые контракты в России на начальной стадии. При получении остальных контрактов на этом рынке им придется столкнуться с такими конкурентами как китайская Huawei Technologies Co.

«Огромные территории, численность населения, экономический спрос и темпы роста – все это говорит о том, что будущие контракты в России будут весьма крупными, и все захотят урвать свою долю от них», – говорит аналитик беспроводной инфраструктуры из исследовательского центра Ovum Дэрил Скулар (Daryl Schoolar).

Хотя рынки беспроводной связи в быстрорастущих экономиках таких стран как Россия и Индия по масштабам уступают США и некоторым странам Европы, они являются весьма важными для поставщиков сетевых услуг с учетом их многообещающего потенциала. По темпам экономического роста Россия превзошла большинство других стран Европы: в 2012 году этот показатель составил 3,4%, а в 2011 году – 4,3%. Компании, которые получают контракты на текущем этапе усовершенствования сетей, скорее всего, будут рассматриваться как участники дальнейших проектов.

Fitch лишило Францию высшего рейтинга

Международное рейтинговое агентство Fitch Ratings понизило долгосрочный кредитный рейтинг Франции на одну ступень – с наивысшего уровня AAA до AA+. При этом, на фоне улучшения качества банковских активов и отсутствия рисков неисполнения финансовых обязательств, далее снизить суверенные рейтинги этой страны Fitch в ближайшие два года не собирается. Об этом пишет «Коммерсант-Украина».

По сообщению агентства, одновременно с понижением рейтинга дефолта эмитента, подтвержден краткосрочный рейтинг F1+, а также потолок по рейтингам AAA со стабильным прогнозом. Такой прогноз означает, что Fitch не ожидает изменения суверенного рейтинга в течение ближайших двух лет.

Причинами произведенного снижения агентство назвало новые прогнозы по госдолгу Франции, который в 2014 году может достичь своего пикового значения в 96% размера ВВП. Прежний прогноз полугодичной давности на 2014 год – 94%. По оценкам Fitch, после прохождения пика, размер госдолга в 2017 году уменьшится до 92% (прежний прогноз – до 90%). В любом случае, все эти цифры много выше среднего показателя госдолга для стран с наивысшим рейтингом AAA – 49% ВВП.

Кроме проблем с госдолгом, снижение рейтинга Fitch объясняет состоянием французской экономики. Безработица в мае 2013-го вышла на рекордный за последние 15 лет уровень в 10,9%. Агентство считает, что восстановление экономики будет происходить более медленными темпами, чем ожидают французские власти. С другой стороны, кредитный профиль Франции Fitch по-прежнему оценивает как очень сильный – именно поэтому рейтинг страны был понижен лишь на одну ступень.